

SZAKDOLGOZAT

Bek Anna
Tanító szak

Kaposvár
2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Tanító Szak

**Biológiai, társadalmi és nyelvtani nem tükröződése a magyar
nyelvhasználatban**
Szociolingvisztikai kutatás

Belső konzulens: Dr. Kövérné Dr. Nagyházi Bernadette
egyetemi docens

Készítette: **Bek Anna**
U1SN6R
nappali

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Intézet/Anya-
nyelvi és Gyermek kultúra Tanszék

Kaposvár
2023

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	2
2. Elméleti megalapozás, a témával kapcsolatos szakirodalom feldolgozása	3
3. Szociolingvisztikai kutatás.....	10
3.1. A kutatás tárgya.....	10
3.2. A kutatás célja	10
3.3. A kutatási kérdés	11
3.4. A kutatási eszköz bemutatása.....	11
4. A kutatás eredménye.....	13
4.1. Szociodemográfiai adatok	13
4.2. Foglalkozásnevek megítélése	18
4.2.1. Pedagógus	18
4.2.2. Buszsofőr.....	19
4.2.3. Tanító	20
4.2.4. Állatkerti állatgondozó.....	22
4.2.5. Ügyvéd	23
4.3. Személyes névmások megítélése	24
4.4. Férfiak és nők nyelvhasználatának megítélése	31
4.4.1. Eltérően használják-e a magyar nyelvet az azt beszélő férfiak és nők?	31
4.4.2. Igaz-e a magyar nyelvre, hogy utal a használók nemére?.....	32
4.4.3 Miben nyilvánulnak meg a nők és a férfiak közötti nyelvhasználatbeli (beszédbeli) különbségek?.....	33
a. Szupraszegmentális tényezők.....	33
b. Metakommunikációs tényezők.....	35
c. Verbális tényezők	36
d. Társadalmi tényezők	37
4.5. A kutatási kérdés megválaszolása.....	38
5. Összegzés	41
6. Irodalomjegyzék	42
7. Mellékletek.....	43

1. Bevezető

Előző félévem során a magyar műveltségterületen választható témaként szembejött velem a nyelvi szexizmus, ennek a címnek a hallatán megfogalmazódott bennem az alapgondolat és elolvastam David Crystal: A nyelv enciklopédiájának erről szóló fejezetét (Crystal 1998). Ezek után nem is volt kérdés, hogy a félév során elvégzendő minikutatást is ebből a kérdéskörből fogom elkészíteni. A kutatás eredményeiből készült bemutatóm után, konzulensem felajánlotta, hogy a nyelvi szexizmus problémájából írjam a szakdolgozatomat.

A kutatásom előre vetíti, hogy a szexizmus problémája a nyelvben nehézséget jelenthet a férfi és a női kommunikációban. Leendő tanítóként fontosnak tartom e téma elemzését, hiszen maga a pedagógus szóról például a nő nem jut eszébe az emberek nagy százalékának. De, miért? Fontos-e hangsúlyoznunk, hogy a sebész sebész nő, a költő költő nő? A munkához kapcsolódó feladatokat szóbeli megkülönböztetés nélkül is elvégzik. Így iskoláskortól megfelelő szavak használatával egy idő után megszüntethető a sztereotip gondolkodás.

Céлом, hogy szociolingvisztikai kutatással kiderítsem, mekkora arányban fordulnak elő a nemek közötti beszéd különbségek. Érdeklődésemet felkeltette az a kérdés, hogy vajon nagy arányban lesznek-e eltérések a korcsoportok között, vagy mindegyikük ugyanúgy vélekedik. Valamint a két nem egymásról mit fog gondolni egyes kérdések kapcsán.

Kérdőívem kérdései között többféleképpen szerepelni fog bizonyos szakmák elterjedése a nők és a férfiak között, mellyel sztereotipizálhatják a foglalkozást. A válaszokból kiderül, hogy mi a véleménye a társadalomnak, és hogy melyik nemet kapcsolják az adott munkához. Egy-egy szituációban hogyan reagálnak a kitöltők az adott nem szóhasználatára, beszédére. Valamint melyik nemre asszociálnak egyes nemtelen mondatok hallatán, így bepillanthatunk a kitöltők gondolkodásmódjába is. Végül megkérdezem a válaszadóimtól, hogy számukra van-e nyelvbeli különbség a két nem között, és ha igen, akkor az, hogyan és miképp jelenik meg.

Fontosnak tartom, hogy a téma kutatása előtt megfelelő ismerettel rendelkezek, így a vizsgálat elkészítése előtt a szexizmussal foglalkozó szakirodalmat olvasom át, amely segítségével még jobban beleásom magam az alapötlet sajátosságaiba. A kutatás elvégzése után kíváncsian várom az eredményeket, melyből az imént feltett kérdéskörökre adatszerű válaszokat fogok kapni, így a következtetéseimet igazolhatom vagy cáfolhatom.

2. Elméleti megalapozás, a témával kapcsolatos szakirodalom feldolgozása

Témám a szociolingvisztika ágon helyezkedik el, melynél konkrétan a férfi és női kommunikáció közötti különbségek feltárása érdekelt, melyet a szakirodalmi megerősítést követően, egy kutatás segítségével is vizsgálhattam. A következőkben részletezem, hogy mégis milyen nemek léteznek, mik az eltérések közöttük. Valamint mióta beszélünk a nyelvtudományban erről a kérdéstről, egyáltalán nyelvészeti probléma-e ez. Végül a magyar nyelvben is megtalálhatóak-e az eltérések, erre szavaink, névmásaink adnak-e okot. Ha igen, ezek, hogyan jelennek meg, és miképpen különböznek egymástól.

Ha nemekről beszélünk, fontos tisztában lenni, hogy három értelmezése is van, és nem mindegy, hogy éppen melyiket mikor használjuk. A legelső a biológiai nem, amely már születésünk előtt eldöntött. A második a nyelvtani nem, melynél maga a ragozás, az élő/élettelen dolgok határozzák meg, hogy mit tekintünk nőnek vagy férfinak. Az utolsó társadalmi nem, amely a társadalomban elkülönült nemi szerepeket foglalja magába (Cseresnyési 2004).

E három nem részletesebb bemutatását szándékozom kifejezni, melyet a biológiai nemmel kezdek, másik nevén a *sexussal*.

Ha a biológiai nemről beszélünk, akkor egy olyan dolgot hozunk fel, ami már a születésünk előtt, a fogantatáskor meg volt határozva az életünkben. Ha 23. kromoszómapárunk XY, akkor férfinak, és ha XX, akkor nőnek fogunk születni (Huszár 2009). Már az anyaméhben elkezdnek kifejlődni a nemre utaló nemi szervek. Viszont újszülöttként arcszerkezetileg, testalkatilag stb. még egyeznek a nemek, majd csak később jönnek el a változások. De mik ezek a módosulások? Serdülőkorunkban előtérbe kerülnek a másodlagos nemi jegyeink, amelyek hatására a lányokból nők, a fiúkból férfiak lesznek. Idetartozik a szőrösödés, a mellék nagyobbodása, a menstruáció is például. Ezek mellé jönnek még a stílusváltások, az érdeklődési kör leszűkülése, a baráti társaságok átformálódása. Így külső szemlélőként is identifikálhatóak a nemek (Huszár 2009).

Mindenki számára ez az elsődleges és a legmeghatározóbb tény az életében, hogy éppen nőnek vagy férfinak született. A fajfenntartásunk is ezen nyugszik, hiszen az emberiségnek szüksége van mind a kettőre.

A következő a nyelvtani nem, más néven a *genus*-ról akkor beszélünk, amikor az adott főnév, melléknév, számnév, ige, névmás különböző alakokkal rendelkezik, ha nőről vagy férfiről van szó. Jelentése ezáltal nem lesz több, csak alaktanilag változik meg (Fodor 1959). A

nyelv története során alakult ki a különböző a nyelvekben a genus, viszont az a ma napig nem meghatározható, hogy mikor. Azonfelül, ahol nem fejlődött ki, ott még mindig nem tudják, hogy egyáltalán nem volt-e, vagy csak halványan jelent-e meg, és kiveszett. Két kategóriát tudunk sorolni hozzá (H. Varga 2016). Az explicit nyelvet, amikor grammatikai eszközök segítségével tudjuk megkülönböztetni a nemeket. Illetve az implicite nyelvet, amikor ezek az eszközök nincsenek a kezünkben, így nem tudunk eltérőséget tenni. Vannak nyelvek, ahol meg vannak az eszközök, és vannak, ahol nincsenek, ilyen például a magyar is. Ott a névmások nem tartalmazznak nemeket, így a szövegkörnyezetének ismerete nélkül nem tudjuk meghatározni azt (H. Varga 2016).

Vannak olyan nyelvek, amelyekben a nyelvtani nem nem kötődik csak élőlényekhez és szexushoz, mint pl. a német, francia nyelv. Nagyban befolyásolja egyes nyelveket, hogy az adott főnév milyen nemű, ami minden ilyen nyelvnél más és más. Amihez jóformán semmilyen logika nem társul, hogy éppen melyik tárgy milyen nemű. Így például nekünk, magyaroknak egyesével kell megtanulnunk azokat (Balogh 2009).

Végül a társadalmi nem, tehát a *genderről* lesz részletes fogalomkifejtés (Huszár 2009). Amikor megszülettünk és rendelkezünk az egyik nemmel, akkor még nem beszélünk társadalmi nemről. Szüleink, nagyszüleink, a rokonok, a barátaink, a kollégák, tehát az emberi társadalom hatására vesszük fel azokat a nemi szerepeket. Ezeket a viselkedéseket már egészen kiskorunk óta belénk nevelik, ami egy életre beágyazódik. Már az öltözködéssel, a színekkel, a játékokkal, a szituációk kezelésével stb. befolyásolják az adott nemet. Természetesen nem csak egy fajta magatartásmód van a nemek iránt, hiszen ez is változik a különböző társadalmakban, de akár egy társadalmon belül is. Az idő elteltével ezek a dolgok is enyhültek és változtak, hiszen ha csak megfigyeljük nagymamáink, dédmamáink korát, akkor már érezhetőbb a radikális változás a két nem közti különbség között (Huszár 2009).

Ennek hatására alakultak ki a nemi sztereotípiák is, melyek meghatározzák életünket, és ha kilépünk belőlük, akkor azt a társadalom vagy nehezen, vagy sehogy sem tudja elfogadni. Vannak emberek, akik ennek ellenére megpróbálják, és ellent mennek a nézőpontokkal, ilyen, például ha egy férfi, mondjuk virágkötő szakmában dolgozik, vagy egy nő autószerelő végzettségben keresi a mindennapi kenyerét. Őket a nagy többségben teljesen kirekeszti a társadalom, és például, ha a szakmákat említem, akkor azokban nem lesznek olyan sikeresek.

Ez a három kategória határozza meg a nem fogalmát. Ezek tudatában tudjuk megkülönböztetni a férfit a nőtől. De vajon kell-e ez a megkülönböztetés? Tényleg különbözünk vagy csak a biológiai és társadalmi jegyeink tesznek eltérővé? Végülis mindannyian emberek vagyunk, közös dolgok kötnek össze minket. Megszületünk, játszunk,

tanulunk, dolgozunk, felnőtté válunk, családot alapítunk, felneveljük az utódainkat és megöregszenk, végül pedig meghalunk. Az eltérés az előző mondatban nem jelenik meg, az már más kérdés, hogy a környezetünk mit táplál belénk. Hogyan járjuk végig a saját utunkat, amely már valószínűleg, akkor meg volt írva mikor mi még meg sem születünk. A kérdés abban van, hogy akarunk-e rajta változtatni.

Ha kicsit utánajárunk és kutakodunk a témában, azt vesszük észre, hogy nem olyan régóta beszélünk a férfi és női kommunikáció közti különbségekről. Pedig már több száz évre visszamenőleg is találunk a nyelveknél differenciákat. Ennek ellenére a gendernyelvészet mint tudományág pár évtizede alakult ki és került be a köztudatba.

A 20. század elején, a húszas évektől a hetvenes évekig nem nagyon volt szó még a gendernyelvészetéről (Huszár 2009). Persze jelentek meg írások ezzel kapcsolatban, de ott annyira a nők elnyomása volt a cél a férfiak részéről, hogy nem igazán nevezhető idillikusnak. Például Otto Weininger: *Nem és jellem* (1903) című könyvében, vagy idesorolhatjuk, még Jespersen 1922-es írásait is. (uo.) A társadalmi viszonyok miatt, ezek az írások a férfi nyelvet tették be a normaként, míg a női nyelv mindig csak normakövetőként szerepelt. Végül a világháborúk utáni időszak volt nagy változás a gendernyelvészet szempontjából. A világháborúk idején a nők megízlelhatték, hogy milyen egyedül maradni és elvégezni, azokat a munkákat, amiket férjeik megcsináltak (uo.). Meglepően ők ezt nem teherként, hanem új lehetőségként kezelték. Ennek hatására az 1960-as években elindultak a diákmozgalmak és vele együtt a feminizmus irányzata is (uo.). Egyenjogúságért harcoltak és a hierarchia megszűnéséért. Ennek hatására a tudomány is elkezdett foglalkozni velük. Egyik legnagyobb név, Lakoff volt, aki a hetvenes években olyan írásokat publikált, hogy még a mai napig is számos könyv idézi azt (uo.). Írásaiban bár ítélkezik, de nem mond neki ellent, hogy a férfi nyelv az elsődleges és a női nyelv csak egy értéktelen utánpótlás. Ettől függetlenül szövegeiben a relativista gondolatok találhatók meg. Ezek hatására a tudományág bekerült az egyetemekhez, oktatásokba szintén a hetvenes évektől. Egyúttal az eddigi tapasztalatok, és eredmények alapján történik az ismeretek átadása az oktatásban (Huszár 2009).

Amerikán kívül, Európába is eljutott és igen népszerű a gendernyelvészet, ami Magyarországon is megjelent már. Számos magyar író is írt a témában könyveket, valamint az egyetemeken is tartanak ezzel kapcsolatban előadásokat. Személyes példám is megemlítem ide, hiszen a mostani egyetemen is, ahova járok volt szó a férfi és női kommunikációs különbségekről, ha bár nem egy különálló tárgyként. A magyar nyelv és irodalom műveltségterületemnek köszönhetően a *Nyelvelmélet, nyelvhasználat* kurzus keretein belül kapott szót ez a téma. Melynek hatására keltette fel érdeklődésemet a kérdés, és kezdtem el vele

komolyabban foglalkozni. De mikortól beszélhettünk a magyarországi gendernyelvészet kutatásáról?

Már a magyar kutatók, nyelvészek évtizedek óta kutatják a témát. Viszont konferenciákról, egyetemi kurzusokról, beszélgetésekről, tanácskozásokról még csak mostanában kezdtünk el beszélni. Ezt indokolta az is, hogy számos kutatónál frusztrációt és kényelmetlenséget váltott ki a téma kifejtése. Valamint Huszár Ágnes kutatásait is nehezen vagy egyszerű magyarázatokkal nem fogadták el (Huszár 2011). Az évek és az egyre növekvő tanulmányok hatására Miskolcon 2005-ben megtörtént az első konferencia. Ettől fogva a Szegedi Tudományegyetem minden évben rendez a gendernyelvészzel kapcsolatos tanácskozásokat. Nemzetközi sikereink a 2008-ban Hamburgban közétett német nyelvű genderkutatás volt. Napjainkra nőtt a témában megjelenő szakdolgozatok, kurzusok száma is az egyetemeken. Melyeknél vigyázni kell, mégis milyen könyvekből merítünk információt, hiszen máig is vannak a nőket lenyomó, degradáló könyvek, említi Huszár Ágnes (Huszár 2011).

Érdekeséggé vált észrevennem azt is, hogy sok könyvben részletezik, hogy például mennyi szakmának, foglalkozásnak van meg a maga női és férfi megfelelője. Amikben próbálják megtalálni mindkét nemnek a megfelelő kifejezéseket. Huszár Ágnesre reflektálva érdemes azokon is elgondolkodni, hogy például mennyire megkülönböztető az, hogy a nőkre tervezett foglalkozásoknak nincs még meg a mai napig helyes, férfire illő megfelelője.

Számos foglalkozásnál, akár a pedagógusoknál is előjön, hogy hogyan is szólítjuk az adott szakmában dolgozó embert. Általában odatesszük, hogy néni vagy bácsi, de akár a nő/úr kifejezéseket is. De mi történik akkor, ha egy óvodapedagógust akarunk megszólítani, leggyakoribb megszólítása az óvónéni. Ritkán vagy inkább nem is halljuk az óvóbácsi kifejezést. Rengeteg szakirodalom, például *Huszár Ágnes (2009): Bevezetés a gendernyelvészetbe*, *Ronald Wardhaugh (1995): Szociolingvisztika*, *Cseresnyési László (2004): Nyelvek és stratégiák (avagy a nyelv antropológiája)*, és *Em Griffin (2001): Bevezetés a kommunikáció elméletbe* címekkel ellátott könyvek foglalkoznak a szakmák nemileg megkülönböztetett megnevezéseivel, illetve hogy a szavak utalnak-e a nemre, amit a következőekben bemutatok.

Hiába nincsen a magyarban a nyelvtani nem, mégis itt-ott megjelenik a nyelvünkben a különbség a férfi és a nő között. Például a vannak olyan foglalkozások, amik rendelkeznek nőneműsített változattal. Ez röviden annyit jelent, hogy az alapalak az mindig hímnemű és abból képezzük a nőformát. Mivel külön kell jelölni így a nőt, ez a jelzés sokszor kisebb szakértelemre, kevesebb tudásra utal. Ilyen például *színész/színésznő*, *doktor/doktornő* vagy a *költő/költőnő* (Kormos 2009).

Más nyelvekben is előkerül a nembéli megkülönböztetés. Világnyelvünkben, az angolban is számos foglalkozáanevet különböztetnek meg egymástól. Például a *waiter–waitress* (pincér–pincérnő), *actor–actress* (színész–színésznő) stb. De erre már elindultak a semleges nemű kifejezések, melyeket most már egyre gyakrabban használnak az angolok is. Tehát a *man* szót a *person* szóval próbálják helyettesíteni. Így mintául a *postman*-ből *lettercarrier* (postás, levélhordó), *chairman*-ből *chairperson* (elnök) lett (Wardhaugh 2005).

A feministák szerint meg kell szüntetni az effajta megkülönböztetéseket, melyek befolyásolják az álláshirdetéseket, leírásokat. Erre is születtek már megoldások még pedig kétfajta is. Az egyik, hogy mind a női és mind a férfi megnevezésnek is szerepelnie kell. Valamint hogy semleges foglalkozásneveket hozzunk létre. Most már az Európai Uniónak vannak előírása erre, így egy idő után ezek a megkülönböztetések lassan, de meg fognak szűnni. A magyar nyelvben is már jöttek létre próbálkozások a nőnemű foglalkozásnevekre. Ide soroljuk a *honasszonyt*, a *lesifotósnot*, a *kommandósnot* de a *kormányőrnöt* is (Huszár 2009).

Ettől függetlenül a magyarban az egyváltozatú foglalkozásneveknél is asszociálunk valamelyik nemre. Ezt viszont már a társadalmunk befolyásolja, hogy éppen melyik szakmát választják többen a nemek. Ezáltal maga a szónak lesz egy nemi vonzata, ami által kérdően néz a közösség, ha mondjuk, meglát egy hegesztéssel foglalkozó nőt vagy egy kozmetikával tevékenykedő férfit.

Ha tovább vizsgáljuk a magyar nyelvet, akkor észrevesszük, hogy attól függetlenül, hogy nincsen nyelvtani neme, a szakmákon, foglalkozásokon túl vannak eltérés a nők és a férfiak nyelvhasználatában. Ide sorolhatjuk, hogy milyen szókinccsel, szinonimákkal fejezik ki magukat, illetve hogyan szólítják meg őket.

Már a köznyelvünkben és a régi magyar beszédben is kijött, hogy ha valakinek gyereke született, akkor ő férfi nemű volt. Ha pedig lánya, akkor azt külön jelezték a *lány* szóval. A magyaron kívül ez ugyanúgy megjelenik az angolban, a *man* szóval. Ez a fordításoknál is kijön, tehát ha egy női név és a *man* szó egy helyen van, akkor ember jelzőként jelenik meg. Míg a magyarban (és még más nyelvekben is, például a latinnál) külön kifejezés van az ember és férfi szóra, addig az angolnál ez egybefolyt (Cseresnyési 2004).

Ide sorolható meg a *-né* képző, amit a nők akkortól vettek fel, amikor összeházasodtak a párjukkal. Legrégebbi formája a férje vezeték- és keresztnéve plusz a *-né* képző. A mai napra ez már sokat változott és több variáció közül is lehet választani (H. Varga 2016). Ez is érdekes, hogy miért pont a nő volt az, aki megváltoztatta teljes nevét, sőt konkrétan el is rejtette azt, hiszen egy *Nagy Józsefné*-ből nem jövünk rá a feleség leánykori nevére.

Lakoff vizsgálatot tett az angol nyelvben (Wardhaug 2005) és észrevette, hogy a nők változatosabb színneveket és mellékneveket használnak. Mint a *lavender* (levendula), *magenta* (bíborvörös), *charming* (csábító), *lovely* (pompás) és még lehetne sorolni (Wardhaug 2005). Ez a tényező a magyarban is megjelenik, szintén Lakoff vizsgálatának keretein belül. Ide beletette a kedveskedő megszólításokat, mint a *tündi*, az *édi*, a *drágám* stb.. A változatos színnevek a divatban dolgozó emberek által kitalált fantázianeveknek köszönhetőek. Amik a legújabb lapokban jelentek meg, amelyeket leginkább a nők olvastak, akik nem akartak ezekről lemaradni. Így megvették az adott színű terméket, és meg is tudták különböztetni, mondván, a másik hasonló szín az tavalyi darab. A kedveskedő megszólítás pedig a *dajkanyelv*nek köszönhető, melyet nemcsak a nők, de a férfiak is használnak, így ez a forma már párok között is egyre elterjedtebb (Huszár 2009).

A már említett nyelvésznek, Lakoffnak köszönhetően van egy 8 pontból álló lista, melyben összefoglalja, hogy mitől is olyan egyéni a női nyelv (Griffin 2003). Szerinte egy nő kevesebbet beszél, és inkább a figyelmen van nála a hangsúly. Nem igazán használnak durva szavakat. Egyfolytában szabadkoznak. A kérdéseik végén mindig odateszik az *ugye* szócskát. Véleményüket nem nyíltan, hanem burkolt formában közlik. Ha mégis elmondják a gondolataikat, akkor is csak szerényen. A felszólításokat udvariasan adják a másik tudtára. Végül, a már említett aprólékos színmeghatározások vannak jelen, amire eléggé meg tudnak sértődni, ha például az ellenkező nem nem úgy látja (Griffin 2003).

Számos kutatást végeztek el már különböző korosztályokban, hogy hogyan is jelenik meg a férfi és nő kommunikáció, az egyik ilyen Csányi Eszter valósította meg (Huszár 2013). A kutatása a fiatal felnőtteknél a szóhasználati különbségekre irányult a férfiak és nők között. Az eredmények igazán érdekesek voltak. A vizsgálatból kiderül, hogy nagy különbség igazából nincsen a két nem között, mivelhogy a fejlődő társadalmunk hatására összemosódnak a nemek közti eltérések. Vizsgálta a trágár és durva kifejezések használatát is, és meglepően magas arányok születtek, de így is a nőkké lett a több (Huszár 2013).

A másik, amit Tannen végzett el egészen 2. osztályos tanulóktól a felnőtt emberekig (Tannen 2009). A kutatásában leginkább a beszélők beszédtemáit és testtartásukat, mimikájukat elemezte. Az egészben az a legdöbbenetesebb, hogy például egy másodikos kislány sokkal közelebb áll kommunikációs magatartásában egy felnőtt nőhöz, mint a saját korosztályában lévő fiúhoz. Az egészen gyerekkortól felnőtt korig vizsgált kutatás kimutatta, hogy a lányok inkább beszélnek személyes, érzelmes, családi témákról, míg a fiúk inkább hétköznapi, műszaki, sportkérdésekről. Testhelyzetüket illetően pedig észrevehető volt, hogy a lányok minden életkorban egymással szembe fordulva, egymás szemébe nézően kommunikáltak, míg

a fiúk pont az ellenkezőjét csinálták. Maguk elé mereven néztek, teljes testükkel el voltak fordulva, konkrétan csak egymás mellett ültek. Tannen szerint ezzel énvédő mechanizmust alkalmaztak, mi szerint, ha egy mélyebb témáról is van szó, akkor is így mutatják ki a férfiak a lazaságot, az érdektelenséget (Tannen 2009).

Az olvasmányok által felfedeztem, hogy a mai napig vannak a gendernyelvészetnek témái, amelyet a kutatók nem egy véleménnyel támasztanak alá, illetve sok-sok kérdés, ami még mindig megválaszolatlanul maradt. Ennek ellenére jobb képet kaptam, hogy egyes nyelvészek, írók, hogyan vélekednek erről a témáról. Végképp is nem egy régi tudományágról van szó, így mivel a virágzása és a tudatba való bekerülése még csak most kezdett el kibontakozni, így a következő 10 évben lehetnek még nagy áttörések.

3. Szociolingvisztikai kutatás

3.1. A kutatás tárgya

A kutatásom egy szociolingvisztikai témába helyezkedik el. Pontosabban, hogy mekkora problémát jelent a nyelvhasználatbeli szexizmus a nemek között. A kutatás során 15-től egészen 69 éves korig a női és férfi nemet vizsgáltam meg.

Az egész kutatás kiindulása egy előzetes minikutatás lezongorázása volt. Ami szintén ebben a témában volt jelen, így ott már kipróbálhattam, hogy mi is érdekel igazán a kérdéssel kapcsolatban.

Érdeklődéseim között szerepelt, hogy van a szakmáknak nemi vonzatuk, mely által az emberek sztereotípiák közé helyezik a foglalkozásokat. El tudjuk-e dönteni egy nemtelen személyes névmásból, hogy melyik nemre vonatkozik. Tudatában vagyunk-e nyelvhasználatbeli különbségeknek, és hogy azok mennyire határozzák meg az életünket.

Módszeremként a kérdőíves megoldást választottam, mely adatainak segítségével ténszerűen tudtam elemezni a válaszadókat. A kérdőív megszerkesztése egy online kérdőívszerkesztő program segítségével készült el. Összesen 197 ember töltötte ki, akik 23 kérdésre adtak választ.

A kutatásom során tehát kíváncsi vagyok, hogy tényleg jelen van-e a nemek közötti nyelvi szexizmus, vagy csak a nők érzik ebben magukat megkülönböztetve, elnyomva. Valamint a nők odafigyelnek-e a kommunikációban ezekre a különbségekre.

3.2. A kutatás célja

Kutatásom céljául azt tűztem ki, hogy rájőjjenek, a nemek mennyire rendelkeznek sztereotip gondolkodással és az befolyásolja-e a mindennapjaikat.

Továbbá az is érdekelt, hogy bizonyos szakmák, mondatok hallatakor melyik nemnek melyik nem jut eszébe. Végül tudatában vannak-e a kitöltők, hogy a kommunikáció tényezői közül milyen különbségek mutatkozhatnak meg a nemek között.

Összegezve remélem, minden kérdésemre választ kapok és a kitöltők segítségével fény derül a beszédben jelenlévő szexizmusra.

3.3. A kutatási kérdés

A kutatásom elemzése előtt felállítottam különböző kérdéseket, amik szerint fogom vizsgálni a kitöltőimet és válaszaik alapján megválaszolhatom őket.

K1: Egy olyan nyelvénél, ahol nem tudjuk eldönteni a nemet, megjelenik-e, hogy arra az adott társadalmi, biológiai nemre asszociálunk? Kötnek-e biológiai nemet a válaszadók egy olyan foglalkozáshoz, ami azt nem adja meg?

K2: Vajon máshogy beszélnek-e a nemek, és ezt külső szemlélő megítéli-e?

K3: A 15–69 éves korosztályoknál van-e generációs különbség a témában való gondolkodásról?

K4: Eltérőnek ítélik-e meg a férfiak és a nők nyelvhasználatát?

3.4. A kutatási eszköz bemutatása

A kutatásomhoz segítségként a Google féle kérdőívet használtam, mellyel nem most találok először, hiszen az 1 évvel ezelőtti minikutatásom során már kipróbáltam az adatgyűjtés ilyenfajta módját. A válaszadók kitöltése után minden adatot egy Excel táblázatba gyűjtött, melynek elemzése így már átláthatóbb volt.

A kérdőívet kiegészítettem még az elején egy fogalom tisztázással, hogy könnyebb legyen kitölteni. Összesen 23 kérdést fogalmaztam meg, melyek vonatkoznak a kitöltő személyesebb adataira, mint például a nemére, lakóhelyére, korosztályára, iskolai végzettségére. Fontosnak tartottam, hogy tisztában legyek azzal, hogy a válaszadó tanult-e már idegen nyelvet, tehát a más nyelvben élő nemi sztereotipizálással találkozott-e már valaha. Ezek mellett rákérdeztem, hogy bizonyos szakmákról, semleges mondatokról melyik nem jut eszébe a kitöltőnek. Végül kíváncsi voltam, hogy a nyelvhasználatbeli különbségeket érzékel-e egyáltalán a válaszadó, és ha igen az milyen szempontok szerint kerül elő.

A kérdéseket úgy terveztem meg, hogy feleletválasztós legyen, így meghatározott opciók közül tudott választani a kitöltő. Egy-egy kérdésnél megadtam az *egyéb* kategóriát is, melyet, ha a válaszadó megjelölt, akkor oda egyéni gondolatait vagy a meghatározott válaszokon kívüli választ adhatott. Ilyen volt az idegen nyelvi kérdés, beszédbeli tényezőkkel kapcsolatos kérdések. Itt már nagyobb teret kaphat az egyéni, személyes vélemény, amit meghagytam a kitöltők számára.

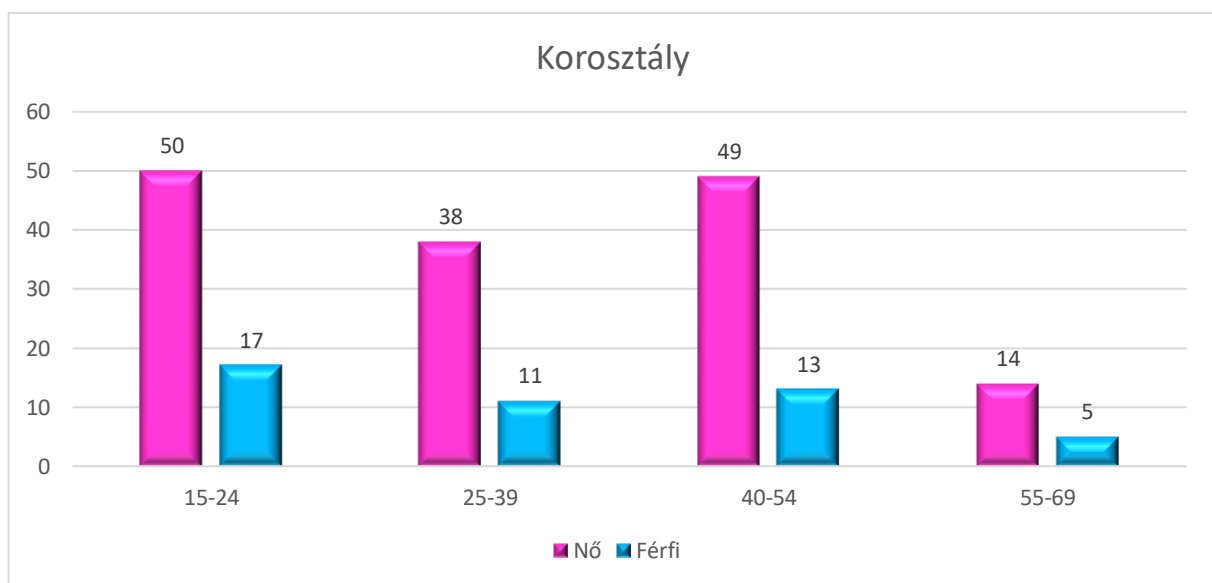
A kérdőív kitöltéséhez a válaszadóknak internet elérhetőségre, okos eszközre volt szüksége. Mindössze 10-15 percet vett igénybe a kitöltés. A válaszadókhöz pedig közösségi oldalakon, e-mailen, link csatolásával ért el a kérdőív.

Összefoglalóan a kutatási eszközt pár nap tervezés után tudtam elküldeni a kitöltők számára. Az összes adat begyűjtése összesen másfél hónapot vett igénybe. Így a 70 feletti korosztályon kívül mindegyik nemhez tudtam szerezni válaszadókat. Nagy segítségemre volt, hogy le tudtam tesztelni a kisebb kérdőívemet egy évvel ezelőtt, így a kérdések elemzése is gördülékenyebben ment végbe.

4. A kutatás eredménye

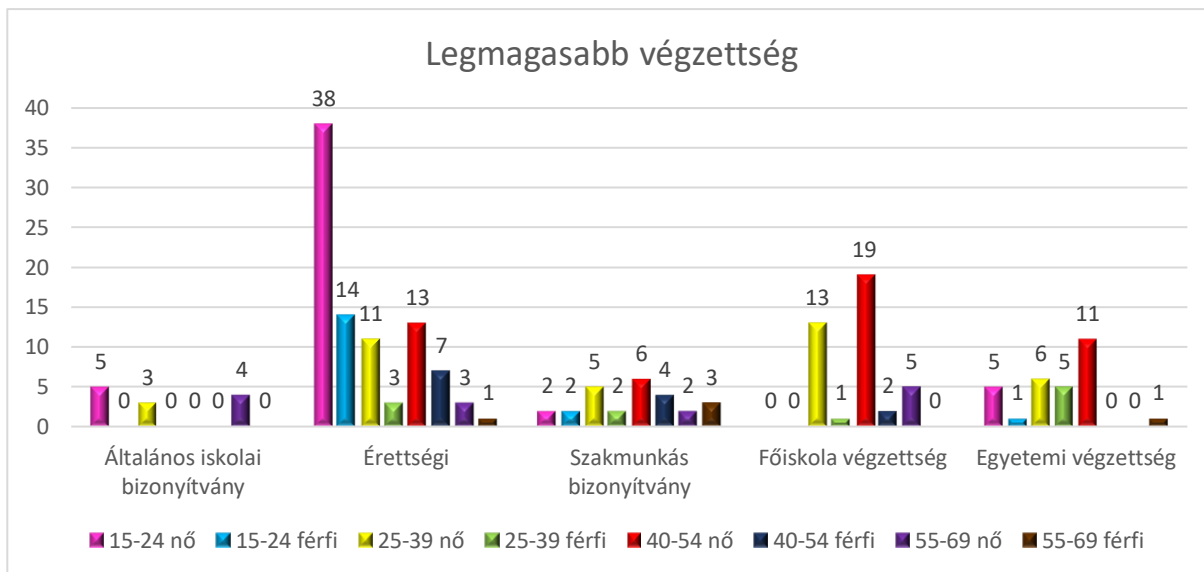
4.1. Szociodemográfiai adatok

A nemek szerinti eloszlás a következő: 197 kitöltőből 151 nő és 46 férfi, így 3/4 arányú. A válaszadóknál törekedtem arra, hogy az életkorok 1-1 generációba tartozzanak, mégis minél jobban szétszedni, ezzel megkönnyíteni az elemzést, illetve egy kategóriába sorolni az azonos értékrenddel rendelkező embereket (1. ábra). 70 feletti korosztályú kitöltőket nem sikerült megszerezni, így ők nem részese a kutatásomnak.

1. ábra: A válaszadók életkora

A kitöltők végzettségének megérdeklődése az alábbi ábrán a kérdőívem 3. kérdéseként és annak oszlopdiagramjaként láthatjuk. A kitöltők felé a mi a legmagasabb iskolai végzettséged kérdés merült fel. Az ábrán 8 korosztály és 5 végzettség szerinti csoportosítás van részletezve (2. ábra).

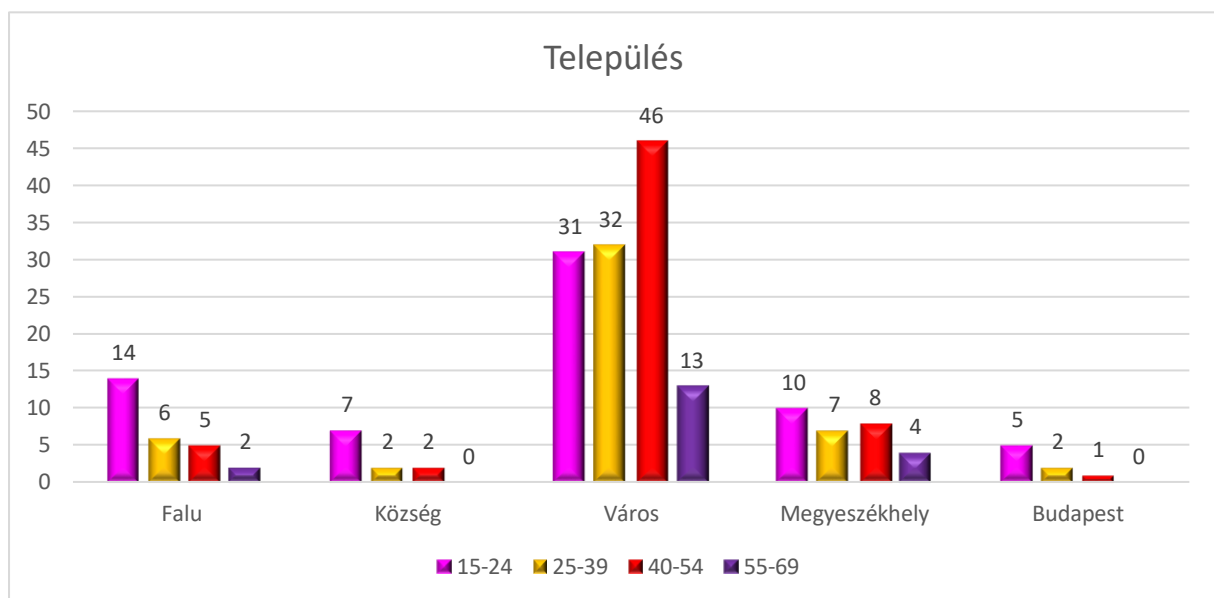
2. ábra: A válaszadók iskolai végzettsége

A 197 kitöltőből 12 fő rendelkezik *általános iskolai végzettséggel*, melyből 5 nő, akik 15–24, 3 nő a 25–39 és 4 nő az 55–69 korosztályába tartozik. A többi évfolyam nem említhető itt meg, hiszen vagy magasabb, vagy alacsonyabb végzettséggel rendelkezik. Ezek mellett 90 embernek van *érettségi bizonyítványa*. Ezekből 38 tartozik a 15–24 női korosztályba, ezzel a legmagasabb értékkel rendelkező adat a diagramon. Valamint 14, akik a 15–24 férfi, 11 fő a 25–39 női, 3 fő a 25–39 férfi, 13 fő a 40–54 női, 7 fő a 40–54 férfi, 3 fő az 55–69 női és 1 fő az 55–69 férfi korosztályába tartozik. *Szakmunkás bizonyítvánnyal* 26 ember, ebből 2-2 fő rendelkezik a 25–39 férfi, 55–69 női és 15–24 női és férfi korosztályából is. Ebben a kategóriában legtöbben a 40–54 női korcsoportból vannak 6 fővel. Őket követi 5 fővel a 25–39 női, 4 fővel a 40–54 férfi és 3 fővel az 55–69 férfi generáció. *Főiskolai végzettséggel* is magas arányok mutatkoznak meg a 40–54 női nemzedékben, hiszen 19 fővel rendelkeznek a 40 főből. Utánuk 13 fővel a 25–39 és 5 fővel az 55–69 szintén női korcsoportok birtokolnak. A skála végén pedig 2 fővel a 40–54 férfi és 1 fővel a 25–39 férfi korcsoport kitöltői állnak. Végül *egyetemi végzettséget* 29 fő szerzett. Legmagasabban 11 fővel a 40–54 női korosztály rendelkezik. Ezt követően még mindig női kategóriában 6 fővel a 25–39 nemzedék kerül sorra. Egyenlő arányban 5-5 fővel jelenik meg a 15–24 női és 25–39 férfi évfolyam. A grafikon legvégén pedig 1-1 fővel a 15–24 és 55–69 férfi korosztály áll.

Az egész ábrát (2. ábra) áttekintve megállapíthatjuk azt, hogy a kitöltők legnagyobb része az *érettségi bizonyítvánnyal* rendelkezők közé sorolhatóak. Legkevesebben az *általános iskolai bizonyítvánnyal* rendelkeznek. Ugyanakkor minden képesítésnél a legtöbb fővel rendelkező

korcsoport a női nem. Ez betudható a 3/4 arányú női – férfi kitöltők számának is. A 15–24 női és férfi válaszadóknál is az *érettségi bizonyítvány* volt leggyakoribb. 25–39 női kategóriában a főiskolai, míg a férfi korosztályban inkább az *egyetemi szakképzettség* volt elterjedtebb. Míg a 40–54 női nemzedékben szintén a *főiskolai végzettség* a leghíresebb, ellenben a férfi korcsoporttal, hiszen ott az *érettségi képesítés* rendelkezik legmagasabb számmal. Az 55–69 női csoportban a már említett *főiskolai végzettség* van a lelegején. Ugyanakkor az 55–69 férfi évjáratból a *szakmunkás bizonyítvány* van legmagasabban.

Összességében az oszlopdiaagramról leolvashatjuk, hogy a kitöltők közül a női nem tanul tovább, rendelkezik magasabb végzettséggel. Amit befolyásolhat a válaszadók nemek közötti aránya is. Mindemellett a megkérdezettek több mint a felének van magas képesítés a tulajdonában.

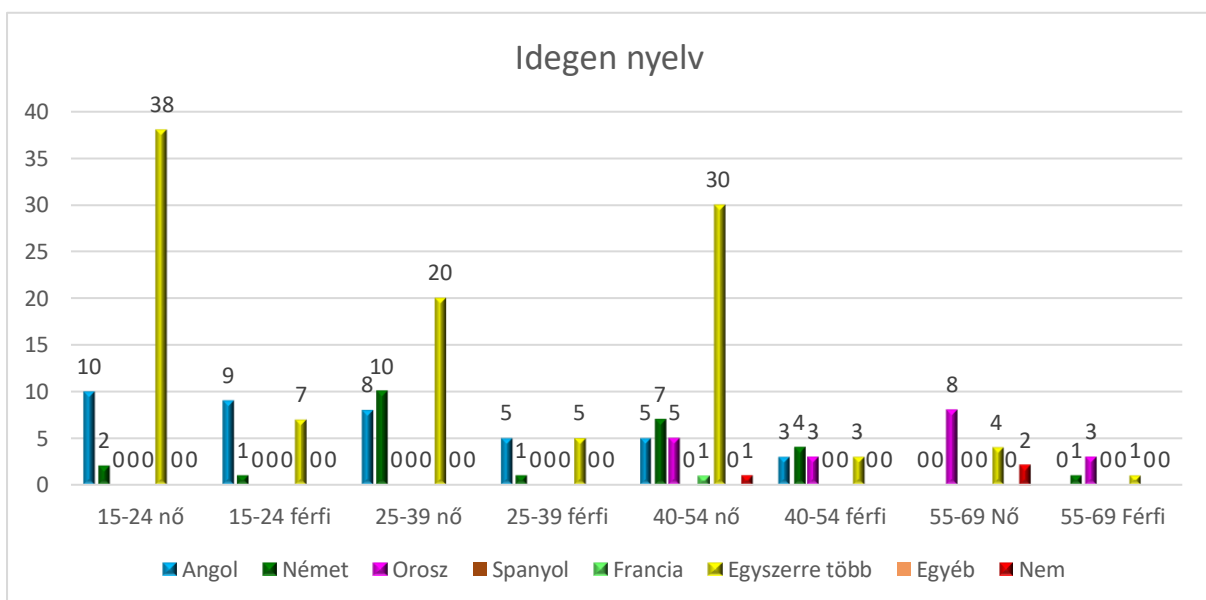
3. ábra: A válaszadók lakóhely szerinti eloszlása

A lakóhely szerinti eloszlást is fontosnak tartottam a kitöltőknél. A kérdésre adott válaszokat pusztán generációk szerint elemeztem, hiszen lényegtelen itt a nemek elosztása. A válaszadók számára 5 lehetőséget biztosítottam, melyekből kiválaszthatták a lakóhelyük típusát. A 197 kitöltőből 27-en *faluban*, 11-en *községben*, 122-en *városban*, 29-en *megyeszékhelyen* és 8-an *Budapesten* élnek (3. ábra).

Mindegyik korosztálynál a legnagyobb arányokat a *városnál*, míg a legkisebbeket, pedig a *Budapesten* élőkénél láthatjuk. Ez köszönhető annak is, hogy az ismeretségi köröm az Somogy megyében helyezkedik el, ahogy személy szerint én is.

A *falun* lakóknál legtöbben a 15–24 nemzedék található meg 14 fővel, őket követik 6 fővel a 25–39, 5 fővel a 40–54 és 2 fővel az 55–69 korosztály. A *községben* élőknel is legtöbben a 15–24-es generáció, majd 2-2 kitöltővel jelenik meg a 25–39 és 40–54-es nemzedékek. Az 55–69 korcsoportból pedig senki nem jelölte meg ezt a lehetőséget. A legtöbb jelölést kapott *város* kategóriában torony magasan vannak a korosztályonként az arányok. Hiszen 31 fővel a 15–24, szorosán ötöt követve 32 fővel a 25–39-es évjárat. Kimagaslóan a 40–54 évesek vannak itt 46 kitöltővel, ezzel az 5 lehetőség közül csak itt vannak a legtöbben. A többi másiknál a 15–24 évesek vannak az első helyen. Kevesebben, ám így is a korcsoportjában a legtöbben az 55–69-es generáció foglal helyet. A *megyeszékhelyet* megjelölőknél a 15–24 évesek voltak 10 emberrel a legtöbben. Őket követik 8 fővel a 40–54, 7 fővel a 25–39 és 4 fővel az 55–69 korosztályok. Végül a legkevesebbet jelölt opció a *Budapest* volt, amit összesen 8-an jelöltek csak meg. 5 fővel a 15–24, 2 fővel a 25–39 és 1 fővel a 40–54 évesek vannak jelen. Itt is, mint a *községnél* az 55–69-es korosztályból nem érkezett kitöltő.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a lakóhelyemnek és az ismeretségi körömnek köszönhetően a legtöbb válasz a *városra* érkezett. Így egyértelmű, hogy a második helyen a *megyeszékhely* áll, ami Kaposvárt jelenti itt jelen pillanatban. De így is csak a kitöltők 14 százalékát tették ki. A távolság miatt pedig *Budapest* jelenik meg legkevesebb válaszadóval.

4. ábra: A válaszadók idegennyelvi tanulása

A válaszadók idegennyelv-ismerete, tanulása is kérdés volt. A kérdőív során 5 választható lehetőséget adtam a kitöltők számára, melyek a következők: *angol*, *német*, *orosz*, *spanyol*, *francia*. Illetve az *egyéb* opció is szavazható volt. Hiszen a világnyelvek közül meg kellett adni

a válaszadóknak más választásokat is. A kitöltést úgy terveztem meg, hogy *egyszerre több* nyelv is megjelölhető volt (4. ábra).

Az elemzés során fontosnak tartottam, hogy megállapítsam: a kitöltők tanultak-e idegen nyelvet. Tehát nem az érdekelt, hogy van-e képesítésük róla, vagy anyanyelvi szinten beszélnek, hanem, hogy maga a nyelv nyelvtanával, beszédmódjával találkoztak-e már.

A diagram (4. ábra) segítségével megállapíthatjuk, hogy a válaszadók többsége több nyelvet is tanult már. De a legtöbbször az is levezethető, hogy az *angol* nyelv van jelen és az mellé tanultak még más nyelveket. Tehát elmondható, hogy a kitöltők közül a leggyakoribb tanult nyelv az *angol* volt, mely mellé jön a többi nyelv. Az *angol* után második helyen megemlíthető a *német*, mint világnyelv is.

Legmagasabb arány a 15–24 éves nőknél mutatkozik meg. 38-an tanultak több nyelvet, amit 10 fő követ csak az *angol* nyelv tanulásával és további 2 fő a *német*ével. A 15–24 férfi korosztályban csak az *angolt* tanuló kitöltők állnak legelőször 9 fővel, utána jön 7 fővel a több nyelvet tanulók és végül 1 ember, aki csak a *német* nyelvet jelölte. A 25–39 női korcsoportnál szintén a legnagyobb arány az *egyszerre több* nyelvet tanulóknál van 20 fővel. Viszont itt a következő nyelv a *német* 10 fővel és utána jön csak az *angol* 8 fővel. A 25–39 éves férfiaknál 5-5 kitöltővel van jelen az *angol* és az *egyszerre több* nyelvet tanulók. Azon kívül 1 fő, aki a *német* nyelvet jelölte meg. Ezeknél a korosztályoknál láthatjuk, hogy a 2 világnyelven kívül önmagában nem tanultak a másik választható nyelvek közül. A 40–54 éves nőknél látható, hogy nagy arányban, 30 fővel van jelen a több nyelvet tanulók száma. Itt is a második helyen a *német* nyelv áll, 7 fővel. Majd harmadik helyen 5-5 fővel áll az *angol* és az *orosz* nyelv. Franciát 1 ember jelölte meg, ami csak ennél a korosztálynál és nemnél jelent meg. A 40–54 férfi évjáratnál 4 fő jelölte a *német* nyelvet és 3-3-3 fő az *angolt*, *orosz* és az *egyszerre több* nyelvet tanulók kategóriát. Az 55–69 női korcsoportnál legmagasabb arányban az *orosz* nyelv van 8 fővel. Azután 4 fő jelölte meg az *egyszerre több* és további 2 fő a *nem* tanultam idegen nyelvet. Végül az 55–69 éves férfiaknál szintén az *orosz* nyelv van legmagasabban 3 fővel és 1-1 fővel a *német* és az *egyszerre több* nyelvet tanulók száma.

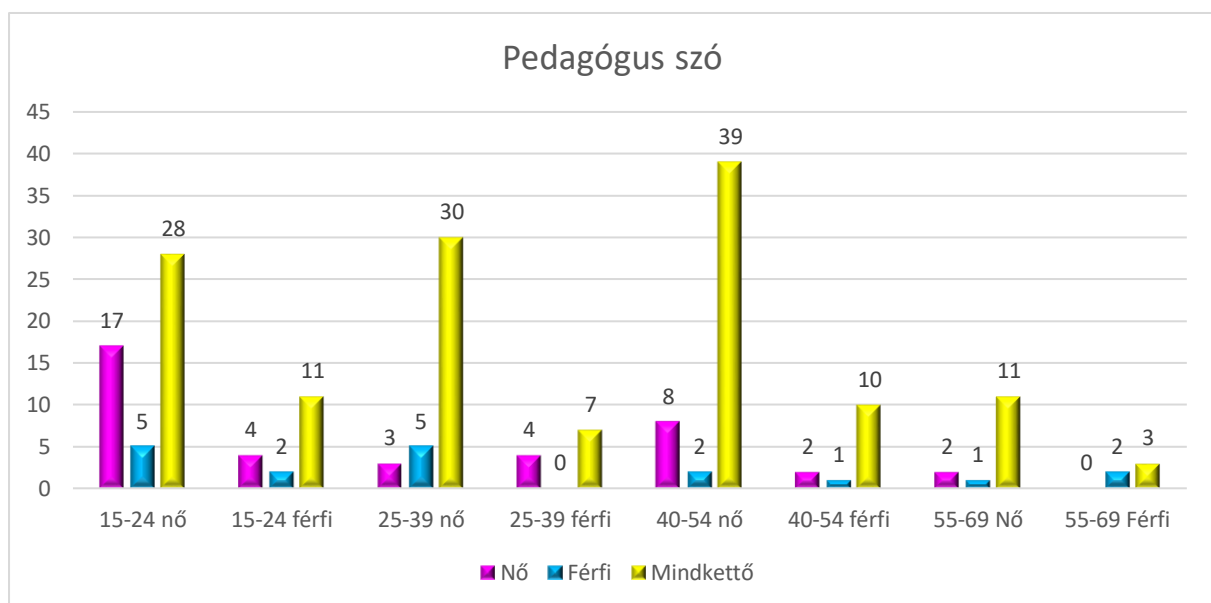
Megfigyelhető, hogy a 40–54 évesektől felfelé van nagyobb arányban az *orosz* nyelvet tanulók, míg a náluk fiatalabbaknál az *angol* és a *német* nyelv a gyakoribb. Ez köszönhető annak, hogy a rendszerváltással már nem volt kötelező az *orosz* nyelv, így az akkor született vagy utána született generációk választhattak más nyelvek közül is. A több nyelvismeret pedig oktatási rendszerünknek tudható be, hiszen most már egyre több középiskolában van jelen a 2 nyelv egyszerre történő nyelv tanulása is. Így a kitöltők 54 százaléka tanult életében már több nyelvet is. A felsoroltakon kívül a válaszadók a finn, olasz, lovári, szlovén nyelveket is beírták,

amik a diagramon az *egyszerre több* kategóriába lettek besorolva, hiszen ezek mellett a világnyelvek elsajátítása is jelen volt. Végül az is megállapítható, hogy a nyelvtanulás nagy százalékos aránya a fiatalabb generációkhoz vezethető, melyre hatással van a nyelvvizsga megszerzése, a továbbtanulás lehetősége is. A *spanyol* nyelv volt az egyetlen az opciók közül, ami nem lett önmagában megjelölve egyik korcsoportnál, nemél sem.

A diagram (4. ábra) skáláinak segítségével megállapíthatjuk, hogy mindegyik korosztálynál a női nemnél vannak nagyobb számban az idegen nyelvet tanulók. Valamint az is leolvasható, hogy a nők tanulnak inkább több nyelvet, míg a férfiaknál inkább 1-1 nyelv elsajátítása fordul elő.

4.2. Foglalkozásnevek megítélése

4.2.1. Pedagógus

5. ábra: A pedagógus szó megítélése a válaszadók szerint

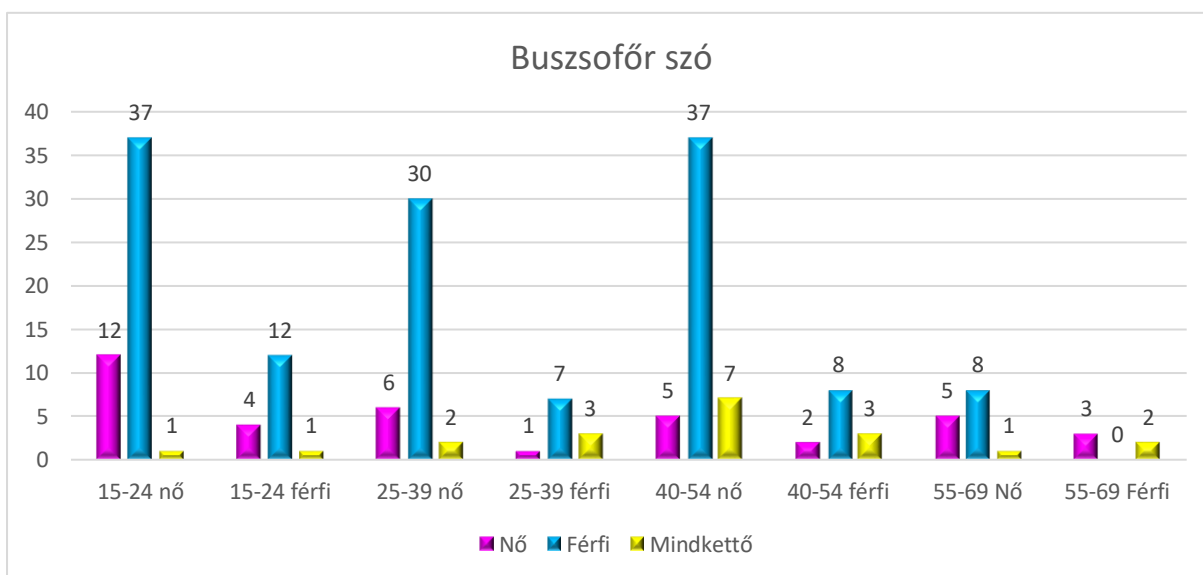
A következőkben 1-1 szót vizsgáltam meg, hogy a kitöltőknek melyik nem jut eszébe róla. Ezzel kíváncsi voltam, hogy mennyire van jelen a sztereotip gondolkodás az életünkben és ez mennyire határozza meg a mindennapjainkat.

Az első szó elemzése a *pedagógus* volt. Három lehetőség közül választhattak a kitöltők. A *nő*, *férfi*, illetve, ha ők mindegyiket el tudják képzelni, akkor a *mindkettő* opció. A diagramon első ránézésre is látható, hogy legnagyobb arány a *mindkettő* lehetőségnél jelenik meg. Ez után következik a *női* nem, majd legkisebb arányban a *férfi* nem (5. ábra).

A 15–24 női korosztálynál 28 fő asszociált mindkét nemre, 17-en a *nőre* és 5-en a *férfira*. A 15–24 férfiaknál 11-en gondolták azt szintén, hogy mindkét nemre vonatkozik, míg 4-en a *női* és 2-en a *férfi* lehetőséget választották. A 25–39 női évjáratnál 30-an jelölték a *mindkettő*, 5-en a *férfi* és 3-an a *női* lehetőséget. Az is megállapítható, hogy ez az egy korcsoport és nem, ahol a *férfi* opció több jelölést kapott, mint a *női*. Miközben a 25–39 férfi generációnál egyáltalán nem kapott jelölést a *férfi* nem. Itt is többségben a *mindkettő* opció volt magasabban 7 fővel és utána jön a *női* nem 4 fővel. A 40–54 éves nőknél legnagyobb arányban jelenik meg a *mindkettő* választási lehetőség, 39 fővel. Második helyen sokkal kisebb számban a *női* nem kapott szavazatot 8 fővel, míg a *férfi* nem csupán 2 voksot szerzett. A 40–54 férfi korosztálynál 10 fő választotta a *mindkettő*, 2 fő a *nő* és 1 fő a *férfi* kategóriát. Az 55–69 női korcsoportnál is hasonló a helyzet, ott csak eggyel több ember szavazott a *mindkettő* opcióra. A végén pedig az 55–69 éves férfiaknál szintén a legtöbben a *mindkettő* lehetőséget választották, melyet a *férfi* nem követ 2 fővel. Ennek ellenére ez az a korosztály és nem, ahol a *női* nem egyáltalán nem kapott szavazatot.

Megfigyelhető, hogy a 197 kitöltő 70 százaléka gondolja úgy, hogy *mindkettő* nem eszébe jut a *pedagógus* szóról. A *női* nem így 20 százalékot kapott, és a maradék 9 százalék gondolja úgy, hogy a *pedagógus* az *férfi*.

4.2.2. Buszsofőr

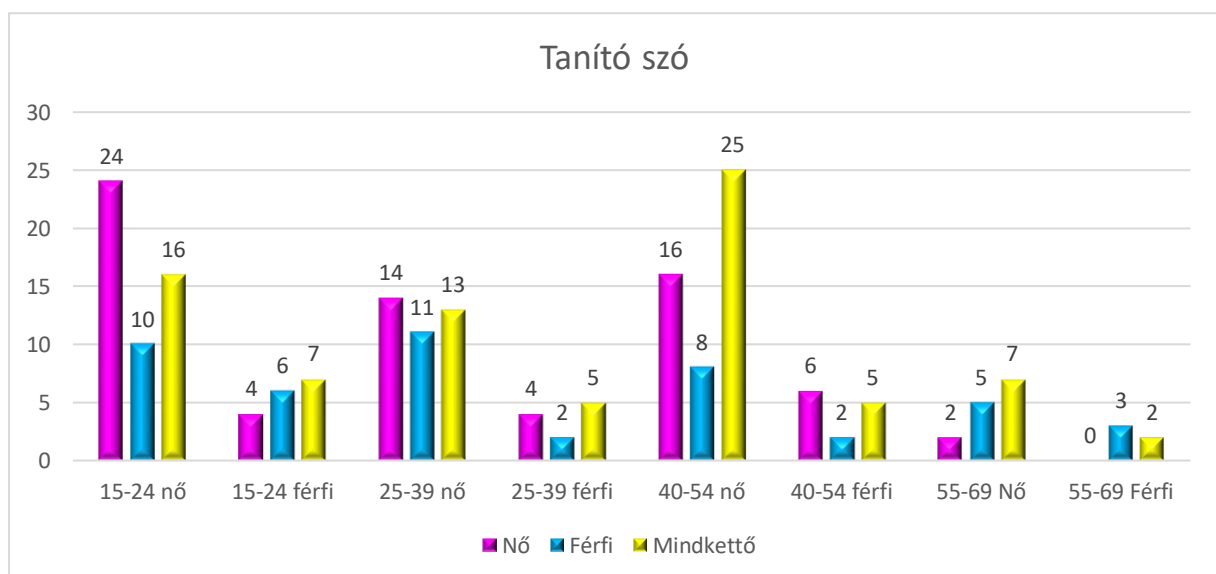
6. ábra: A buszsofőr szó megítélése a válaszadók szerint

A következő a buszsofőr szó volt, amiről a kitöltők megállapították, hogy melyik nemhez csatolják. Az ábra segítségével egyértelműen látszik, hogy a *férfi* nem kapta a legtöbb szavazatot (6. ábra).

A már említett három lehetőség közül lehetett választani. A 15–24 női korosztályból 37-en jelölték a *férfi* nemet, míg 12-en a *női* és 1 fő a *mindkettő* opciót. A 15–24 férfi évjáratnál 12-en választották a *férfi*, 4-en a *női* és szintén 1 fő a *mindkettő* lehetőséget. A 25–39 női korcsoportból, megint magas arányban, 30-an, szavaztak a *férfi* választásra, ezután 6-an a *női* nemre és végül 2-en a *mindkettő* pontra. A 25–39 férfi generációnál 7 fő jelölt a *férfira*, 3-man a *mindkettőre* és 1 ember a *nőkre*. A 40–54 női nemzedéknél, kimagaslóan 37-en választották a *férfit*, 5-en a *nőt* és 7-en a *mindkettő* opciót. A 40–54 férfiaknál 8-an a *férfi* kategóriát, 3-man a *mindkettőt* és 2-en a *nőit* jelölték. Az 55–69 női korosztálynál szintén 8-an választották a *férfi* nemet, 5-en a *nőit* és 1 fő a *mindkettőt*. Végül az 55–69 férfiaknál meglepő módon senki nem jelölte a *férfi* opciót, így azt láthatjuk, hogy 3-man szavaztak a *női* nemre és 2-en a *mindkettő* lehetőségre.

A válaszadók 70 százaléka gondolta úgy, hogy a buszsofőr a *férfi* nemhez tartozik, míg 19 százaléka a *női* nemet jelölte. Így a maradék 11 százalék gondolta úgy, hogy *mindkettő* nemet tudja hozzákötni. Jelen esetben ennél a kérdésnél tipikusan előjött az emberek sztereotip gondolkodása.

4.2.3. Tanító

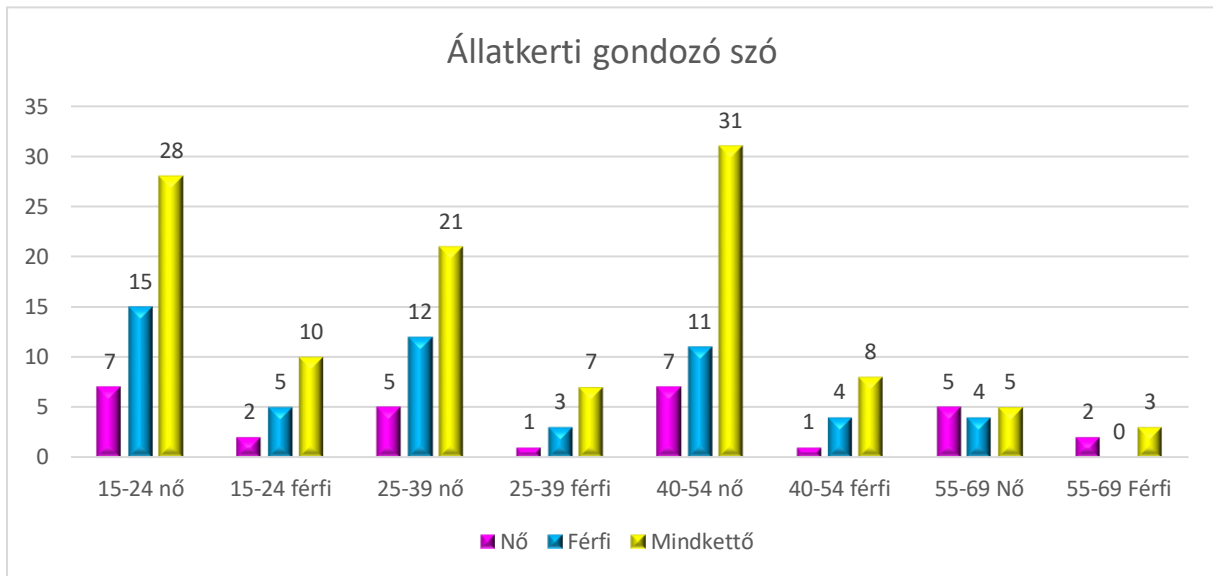
7. ábra: A tanító szó megítélése a válaszadók szerint

A fentiekben a *tanító* szót vizsgáltam meg, melynél már nem jöttek ki egyértelmű adatok, mint az előző 2 szónál. 1-1 korosztálynál láthatjuk, hogy a *nők* kaptak több szavazatot, míg másoknál pedig a *mindkettő* opció volt az erősebb (7. ábra).

A 15–24 női korcsoportnál egyértelműen látszik 24 fővel, hogy a *női* nem van az élen. Második helyet a *mindkettő* lehetőség kapott 16 fővel, amit a *férfi* nem követ 10 fővel. A legnagyobb arányú különbség, a *női* opció felé, egyedül itt mutatkozik meg. A 15–24 férfi nemzedéknél már a *mindkettő* szavazat lett a nyertes 7 fővel, amiután 6 fő jön a *férfire* való vokssal és utolsó helyen maradt a *női* lehetőség 4 fővel. A 25–39 női korosztálynál ismét a *női* nem kapta a legtöbb jelölést 14 fővel, mely után a *mindkettő* opció jött 13 fővel és végül a *férfi* nem kapott 11 jelölést. A 25–39 férfi generációnál megint csak a *mindkettő* lehetőség rendelkezik a legtöbb szavazattal, 5 fővel, amiután a *női* nem jön 4 fővel és a *férfi* nem 2 fővel. A 40–54 nőknél 25-en választották a *mindkettő* alternatívát, 16-an a *női* és 2-en a *férfi* nemet. A diagramon itt van a másik nagy különbség a választási lehetőségek között, a 15–24 női évjárat után. A 40–54 férfiaknál a *nők* kapták a legtöbb szavazatot 6 fővel, 5-en gondoltak mindkét nemre és 2-en mondták azt, hogy *férfi* a *tanító*. Az 55–69 női korcsoportnál 7-en szavaztak arra, hogy mind a kettő nem vonatkozik erre a szakmára, míg 5-en csak a *férfira* és 2-en csak a *női* nemre asszociáltak. Végül az 55–69 éves férfiaknál senki nem szavazott a *női* lehetőségre, így a *férfi* nem nyerte meg 3 szavazattal és a második helyen a *mindkettő* opció végzett.

A kitöltők csupán 35 százaléka gondolta úgy, hogy a *tanító* szakhoz a *női* nemet kapcsolhatjuk. 40 százalékuk érezte úgy, hogy mindkét nemre vonatkozik ez, míg a *férfi* nemre csak a válaszadók 25 százaléka gondolt. A pedagógus szóhoz képest már jobban eloszlottak itt a szavazatok a három lehetőség között.

4.2.4. Állatkerti gondozó

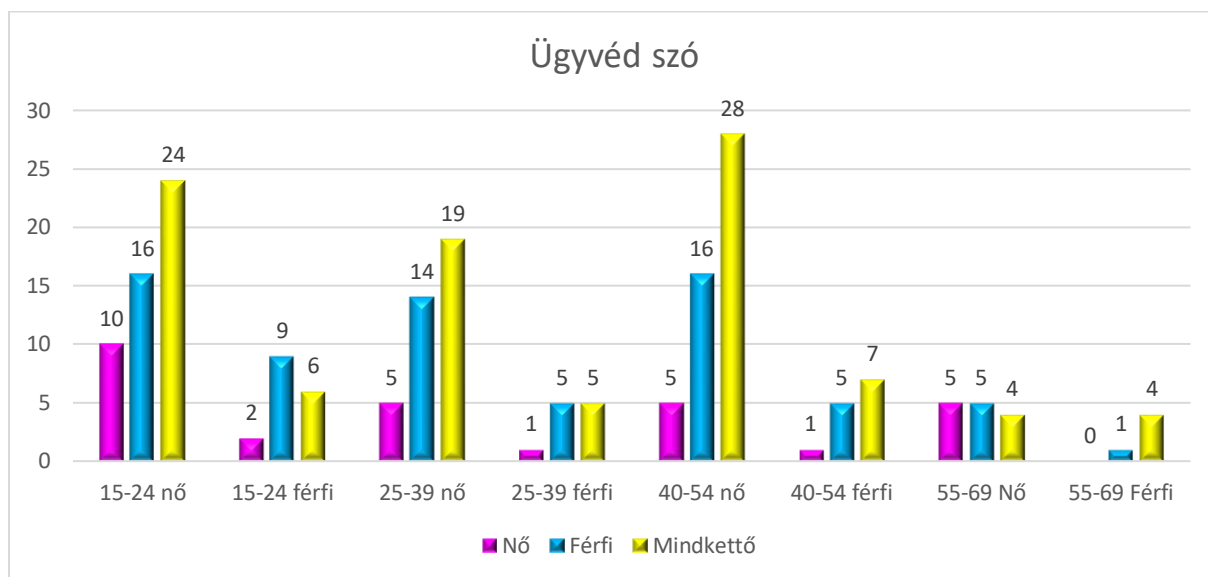
8. ábra: Az állatkerti gondozó szó megítélése a válaszadók szerint

A következőkben az *állatkerti gondozó* szó vizsgálatát mutatom be, melynél már láthatjuk, hogy a *mindkettő* választási lehetőség kapott nagyobb hangsúlyt, ugyanúgy, mint a *pedagógus* szó (8. ábra).

A 15–24 éves nőknél 28 gondolták úgy, hogy *mindkettő* nemre vonatkozik ez a szakma, míg 15-en csak a *férfit* és 7-en csak a *nőt* kötötték hozzá. A 15–24 férfi korcsoportnál 10-en jelölték a *mindkettő* lehetőséget, 5-en a *férfit* és 2-en a *nőt*. A 25–39 női nemzedéknél megint csak magas arányban 21 fő gondolta azt, hogy mindkét nemet érinti, 12 fő a *férfira* és 5 fő a *nőre* gondolt. A 25–39 férfi évjáratnál 7-en jelölték a *mindkettő* opciót, míg 3-man a *férfi* és 1 ember a *női* nemet. A 40–54 női generációnál 31 válaszadó döntött úgy, hogy a *mindkettő* kategóriát jelöli, amit 11 fő követ a *férfire* és 7 fő a *nőre* tett szavazattal. A 40–54 férfiaknál is a *mindkettő* lehetőség nyert 8 jelöléssel, amit ismét a *férfi* nem követ 4 fővel és 1 voksot kapott a *női* nem. Az 55–69 nőknél 5-5 fő választotta, mint a *nő*, mint a *mindkettő* opciót. Így ez az 1 korosztály és nem, akiknél nem a *mindkettő* szempont kapta a legtöbb szavazatot. Végezetül az 55–69 férfi korcsoportnál is legtöbben mindkét nemre gondoltak, így az van az elején 3 fővel, továbbá 2 fő gondolta úgy, hogy csak a *nők* lehetnek *állatkerti gondozók*, míg a *férfiak* egyetlen egy szavazatot sem kaptak.

Ha egészében nézzük az ábrát, akkor megállapíthatjuk, hogy a kitöltők több mint a fele, az 57 százaléka gondolta úgy, hogy ehhez a szakmához mindkét felet társítani tudják. A maradékban 27 százalék csak a *férfi* és 13 százalék csak a *női* nemet tudja hozzákapcsolni.

4.2.5. Ügyvéd

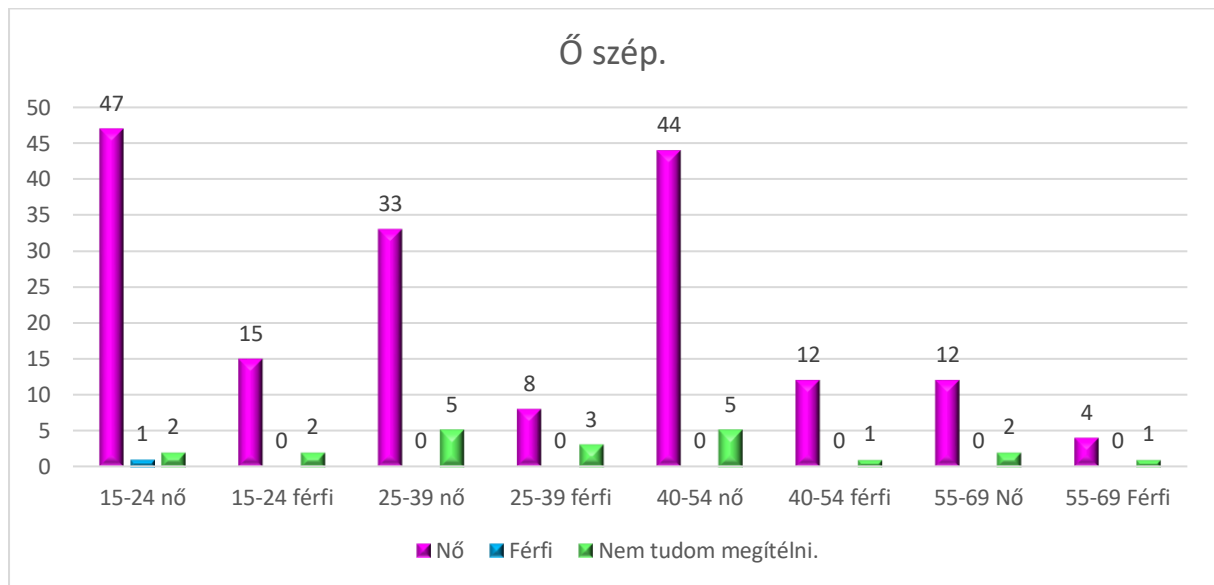
9. ábra: Az ügyvéd szó megítélése a válaszadók szerint

A legutolsó szó, amiről a kitöltőknek el kellett dönteniük, hogy melyik nemet tudják hozzákötni, az az *ügyvéd* szó volt. Mint a pedagógus és az állatkerti gondozónál szembe tűnik itt is, hogy a válaszadók mindkét nemre asszociáltak (9. ábra).

A 15–24 női korosztálynál 24 szavaztak *mindkettő* nemre, amit 16 *férfi* és 10 *női* szavazat követett. A 15–24 férfi nemzedéknél, viszont a *férfi* nem lett fölényben 9 jelöléssel, csak utána jött a *mindkettő* opció 6 fővel és további 2 fővel a *női* lehetőség. A 25–39 női korcsoportnál úgyszintén 19 ember gondolt mindkét nemre. Többi 14 ember választotta a *férfi* és 5 ember a *női* kategóriát. A 25–39 éves férfiaknál egyenlő arányban, 5-5 fő jelölte a *férfi* és a *mindkettő* lehetőséget, amihez társult még 1 fő *női* opcióra való jelölése. A 40–54 női generációnál toronymagasan, 28 fő érezte, úgy, hogy mindkét nem kapcsolható az *ügyvéd* szóhoz. 16-an pedig a *férfi* és 5-en a *női* nemet voksolták. A 40–54 férfi korosztálynál 7 fő szavazott mindkét nemre, 5 fő a *férfi*akra és 1 fő a *nő*kre. Az 55–69 női évjáratnál szintén egyenlőség alakult ki, ám itt a *női* és *férfi* nemnél 5-5 jelöléssel, ellentétben a 25–39 férfi korcsoporttal, amihez pluszba még 4 fő nyomott a *mindkettő* opcióra. Utoljára pedig az 55–69 éves férfiaknál senki nem szavazott a *nő*re, *férfi*ra is csak egy ember és 4 fő érezte úgy, hogy mindkét nemre igaz.

A kitöltők 49 százaléka, tehát szinte a fele gondolta úgy, hogy a *mindkettő* lehetőséget jelöli be. További 36 százalékuk választotta a *férfi* nemet és 14 százalék a *női* nemet, akihez az *ügyvéd* szakmát tudják párosítani.

4.3. Személyes névmások megítélése

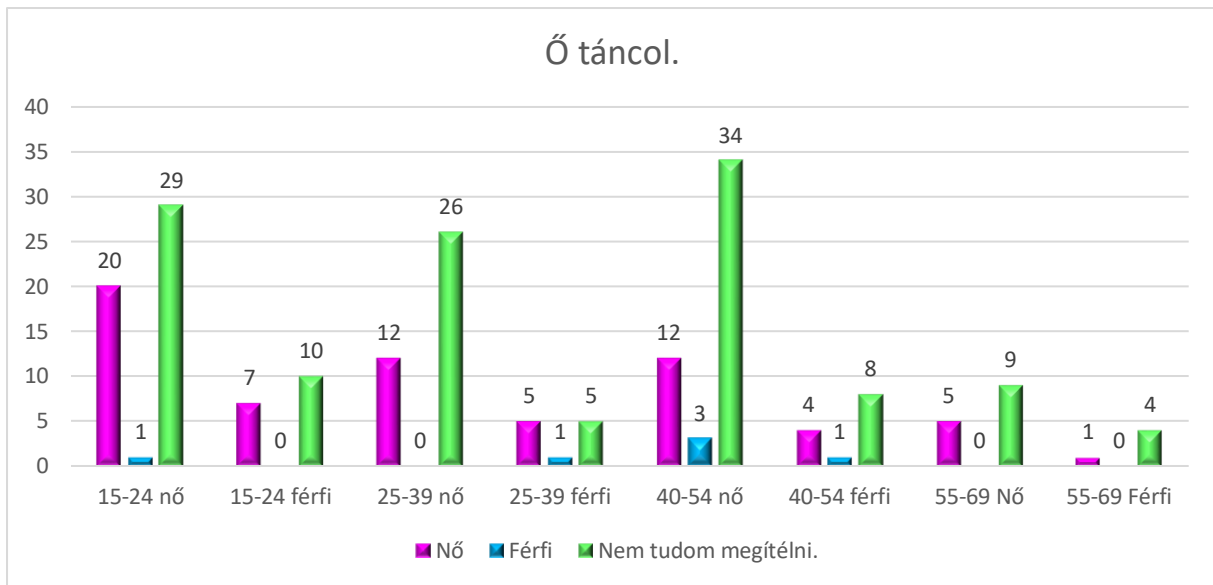
10. ábra: Ő szép mondat megítélése a válaszadók szerint

A következő 7 kérdésnél az *ő* személyes névmás alapján kellett a kitöltőknek megítélniük, hogy az adott mondat a *női* vagy *férfi* nemre vonatkozik. Ez alapján kiderülhet számomra, hogy az adott nyelv párhuzamba állítja-e a biológiai nemet a társadalmi nemmel.

Az első az *Ő szép* mondat volt, amiről el kellett dönteniük, hogy melyik nemre illik. A két választási lehetőségen kívül, még a *nem tudom megítélni* opció is előkerült (10. ábra).

Ha elsőre ránézünk a diagramra, megállapíthatjuk, hogy a 197 kitöltőből 1 ember gondolta, hogy a mondat az a *férfi*re vonatkozik. Az az egy illető pedig a 15–24 női korosztályba tartozik. Ugyanebben az évjártban 47-en jelölték a *női* nemet és 2-en a *nem tudom megítélni* kategóriát. A 15–24 éves férfiaknál 15-en gondoltak a *nő*re és szintén 2-en a *nem tudom megítélni* opcióra. A 25–39 női korcsoportnál 33-an a *női* és 5-en a *nem tudom megítélni* lehetőséget választották. A 25–39 férfi generációnál 3-man szavaztak arra, hogy *nem* tudják megítélni és 8-an a *női* nemre. A 40–54 női nemzedéknél 44-en mondták a *nőt* és 5-en az eldönthetetlen választ. A 40–54 férfi korosztálynál 12-en jelölték a *női* opciót és 1 fő a *nem tudom megítélni* választ. Az 55–69 női korcsoportnál 12 fő szerint vonatkozik ez az állítás a *nő*re, míg 2 fő *nem* tudta meghatározni. Végül az 55–69 férfi évjáratnál 4 ember jelölte a *női* nemet és 1 ember a *nem tudom megítélni* lehetőséget.

Látható, hogy a válaszadók nagy része jelölte meg a *nőt*, mint akire illik ez a mondat. Hiszen a kitöltők 88 százaléka a *nő*re szavazott. Csupán a 10 százalékuk *nem* tudta eldönteni, hogy melyik nemre vonatkozik, és alig 1 százalékuk választotta a *férfi* opciót.

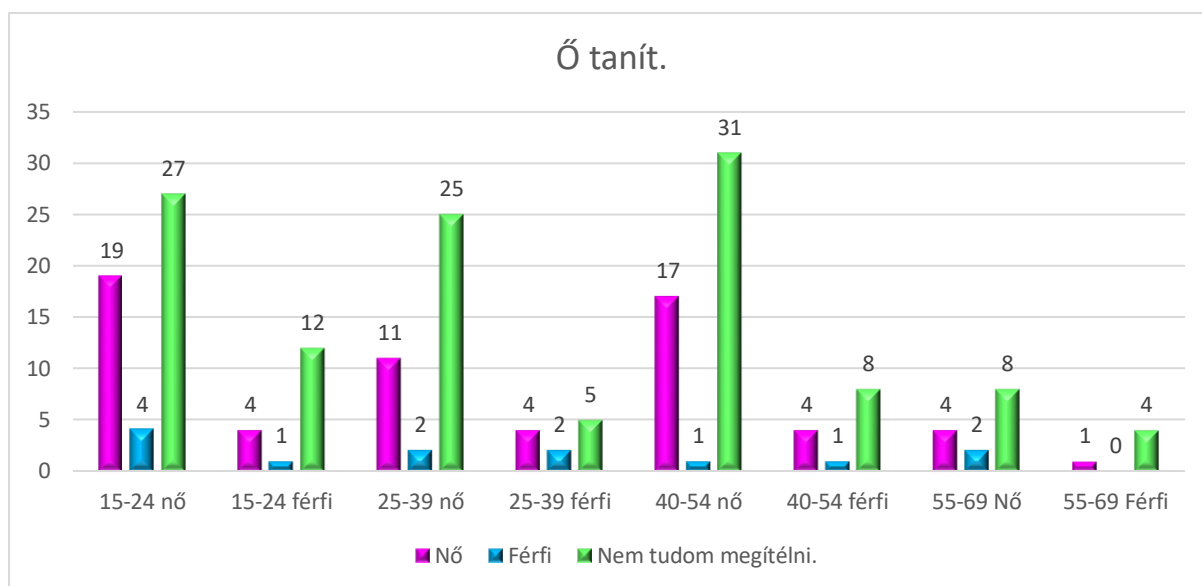

11. ábra: Ő táncol mondat megítélése a válaszadók szerint

A fentiekben látható, hogy a következő mondat az *Ő táncol* volt, melynél már másabbak a szavazási arányok. Itt már a kitöltők nehezebben tudták eldönteni, hogy igazán melyik nemet is tudják hozzákapcsolni a mondathoz (11. ábra).

A 15–24 éves nőknél 29-en jelölték a *nem tudom megítélni* opciót, míg 20-an a *nőt* és egy ember a *férfit*. A 15–24 férfi korosztálynál senki *nem* szavazott a *férfira*, de 7-en megjelölték a *női* nemet és 10-en a *nem* tudták megítélni választ. A 25–39 női generációnál 26 fő választotta a *nem tudom megítélni* lehetőséget, és 12 fő a *nőt*. A 25–39 férfi nemzedéknél 5-5 ember mondta a *nőket* és, hogy *nem* tudja eldönteni és 1 fő a *férfit*. A 40–54 női korcsoportnál nagy arányban, 34-en *nem* tudták megítélni, hogy vajon melyik nemre vonatkozik a mondat. 12 fő a *nőre* és 1 fő a *férfira* asszociált. A 40–54 éves férfiaknál 8-an *nem* tudták eldönteni, 4-en a *nőt* és 1 fő a *férfit* jelölte. Az 55–69 női korosztálynál 5 fő szerint vonatkozik a *nőkre* és 9-en *nem tudom megítélni* opciót választották. Az 55–69 férfi generációnál 4-en nem voltak képesek dönteni és 1 ember szerint a *női* nemre érvényesül.

Az előző mondathoz képest jól látható, hogy itt már *nem* tudták eldönteni a kitöltők, hogy ez a mondat melyik nemre vonatkozik. A válaszadók 63 százaléka a *nem tudom megítélni* opciót jelölte. Második helyen a *női* nem lett 33 százalékkal és legkevesebb szavazatot a *férfi* lehetőség kapta 4 százalékkal.

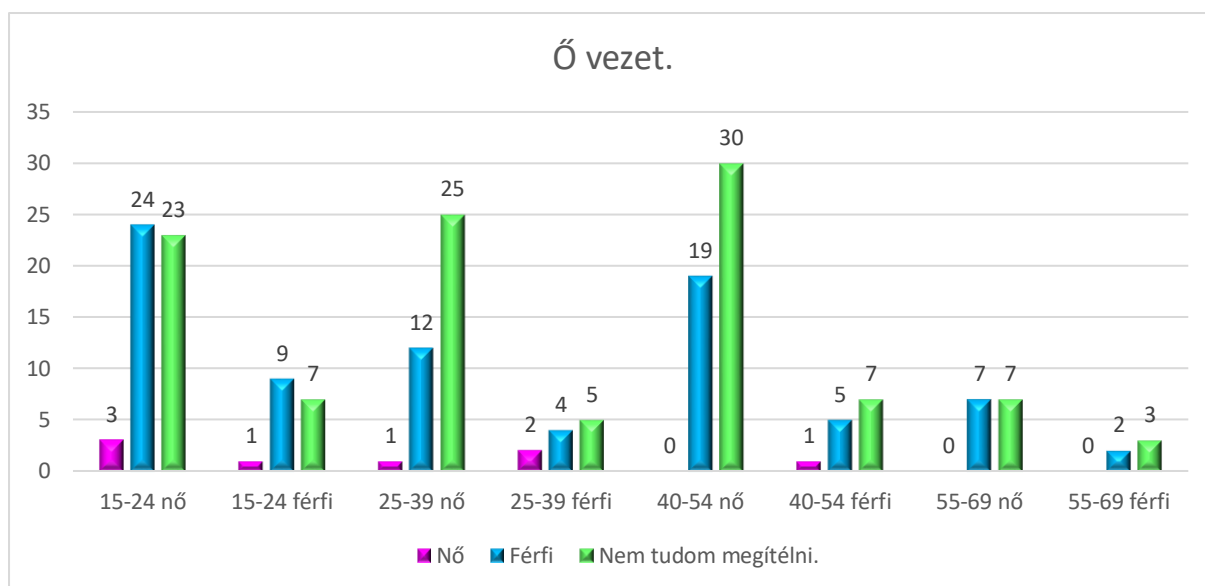
12. ábra: Ő tanít mondat megítélése a válaszadók szerint

A fentiekben az *Ő tanít* mondat elemzését láthatjuk. Ennél a mondatnál is a legszembetűnőbb tény, hogy a kitöltők *nem* tudták eldönteni, hogy melyik nemre vonatkozik a mondat (12. ábra).

A 15–24 éves nőknél torony magasan, 27 fő mondta azt, hogy *nem* tudja megítélni, míg 19-en a *női* nemet és 4-en a *férfit* választotta. A 15–24 férfi korosztálynál 12-en *nem* tudtak dönteni, 4-en a *nőket* és 1 fő a *férfiakat* szavazta meg. A 25–39 női korcsoportnál 25 fő a *nem tudom megítélni* lehetőséget, 11 fő a *nőt* és 2 fő a *férfit* jelölte. A 25–39 férfi generációnál 5-en szintén *nem* tudtak dönteni, 4-en a *női* és 2-en a *férfi* nemet választották. A 40–54 női nemzedéknél legmagasabban 31 fővel döntöttek úgy, hogy a *nem tudom megítélni* opciót választják. 17-en a *nő* és 1 fő a *férfi* lehetőséget szavazta. A 40–54 férfi évjáratnál 8-an *nem* választottak, ennek ellenére 4-en a *nőket* és 1 ember a *férfiakat* jelölte. Az 55–69 éves nőknél hasonló a helyzet, mint az előző korosztálynál, viszont itt eggyel többen szavazták meg a *férfi* opciót. Az 55-69 férfi generációnál senki *nem* szavazott a *férfi* lehetőségre, de 1 ember a *nőre* és 4 ember a *nem tudom megítélni* pontot jelölte be.

Az, hogy ennyire *nem* tudtak dönteni a kitöltők párhuzamban áll azzal, hogy a pedagógus és tanító szóról is mindkettő *nem* eszébe jutott az embereknek. Így erről a mondatról már *nem* egyértelmű a számukra, hogy *nőről* vagy *férfiről* van szó.

Összességében a válaszadók 60 százaléka *nem* tudott dönteni, 32 százaléka a *nőt* asszociálta ehhez a mondatához, végül 8 százaléka szavazott a *férfira*.

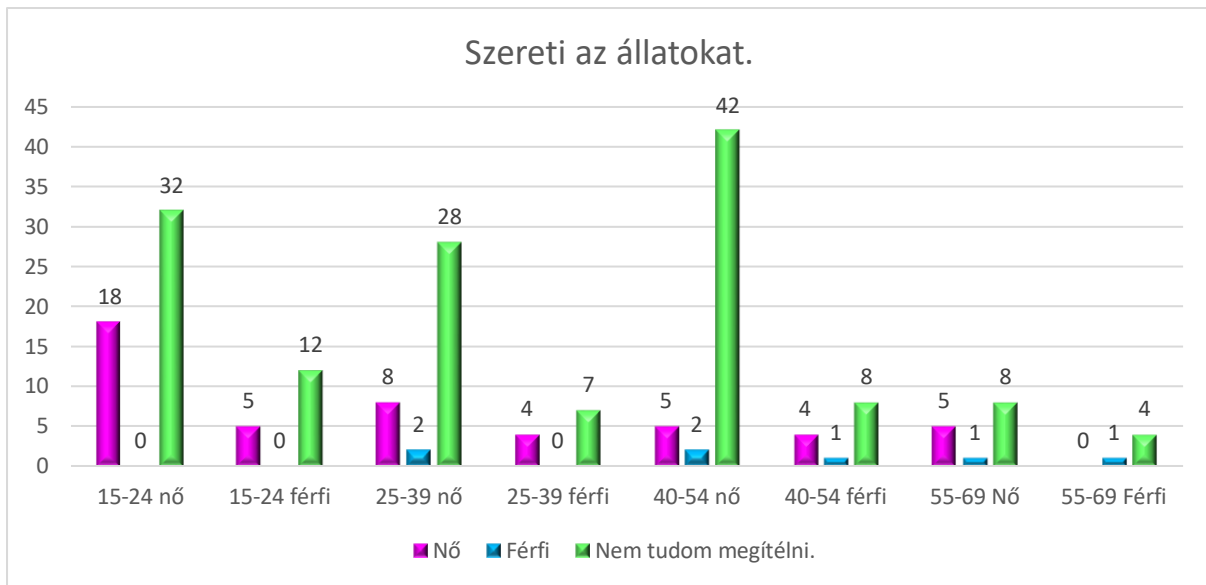

13. ábra: Ő vezet mondat megítélése a válaszadók szerint

A következő mondat az *Ő vezet volt*, melynél szintén el kellett dönteni a mondat alanyának nemét. Itt is láthatjuk, hogy a *nem tudom megítélni* opció van túl nyomó többségben. Illetve, hogy a *nők* itt már kevesebb szavazatot kaptak az előző mondatokhoz képest (13. ábra).

A 15–24 éves nőknél majdnem egyenlő arányban, de 1 fővel így is többen szavaztak a *férfi* nemre. 23-an pedig *nem* tudtak dönteni a nemet illetően, és 3-an választották a *nőt*. A 15–24 férfi korosztálynál 9-en a *férfira*, 7-en a *nem tudom megítélni* és 1 fő a *nőre* szavazott. A 25–39 női korcsoportnál már többen vannak, akik *nem* tudták eldönteni, hogy melyik nemhez tartozik, pontosabban 25 fő jelölte be. A maradék 12 fő a *férfit* és 1 fő a *nőt* szavazta meg. A 25–39 férfi nemzedéknél 2 fő a *női* és 4 fő a *férfi* nemet, továbbá 5 fő a *nem tudom megítélni* kategóriát választotta. A 40–54 női évjáratnál senki nem választotta a *nőket*, miközben 19 adták le a voksukat a *férfira* és még 30-an *nem* tudtak a mondatról dönteni. A 40–54 férfi generációnál 1 fő szavazott a *nőre*, 5 fő a *férfira* és 7 fő döntésképtelen volt. Az 55–69 nő korosztálynál szintén nem jelölték a *női* nemet, ennek ellenére 7-7 fő arányban szavaztak a *férfira* és a *nem tudom megítélni* lehetőségre. Az 55–69 éves férfiaknál ismét nem választották a *nőket*, de 3-man *nem* döntöttek és 2-en a *férfit* jelölték.

A válaszadók több mint fele, 54 százaléka gondolta úgy, hogy *nem* tudja eldönteni a két nem közül. 41 százalékuk szerint csak a *férfira* vonatkozhat ez a mondat, végül 5 százalékuk pedig a *női* nemet jelölte be.

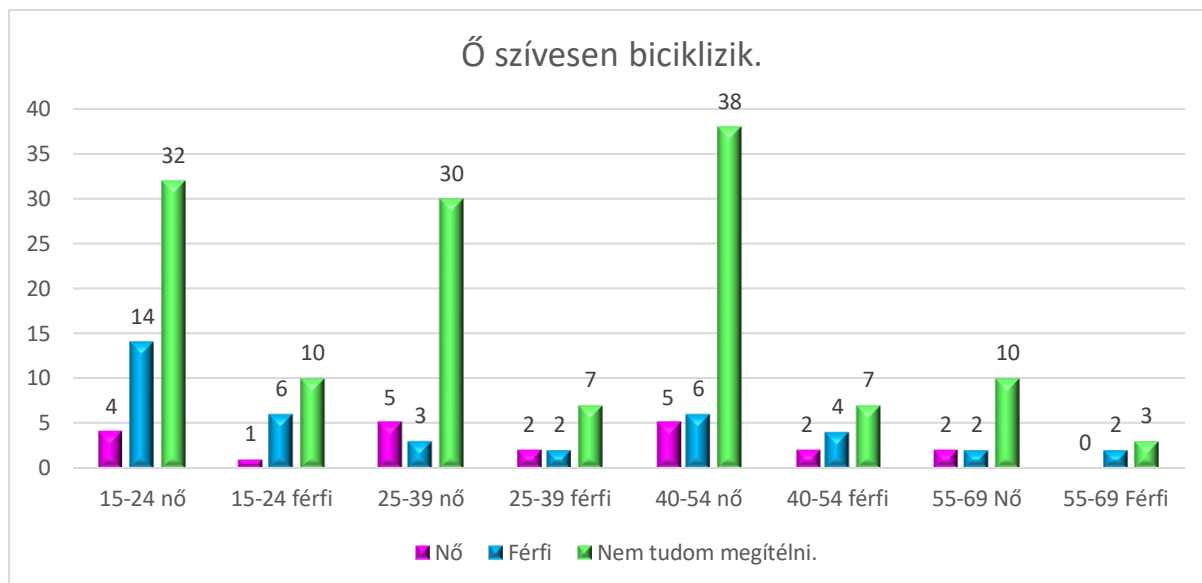

14. ábra: Szereti az állatokat mondat megítélése a válaszadók szerint

A negyedik mondat az a *Szereti az állatokat* volt, mely látható módon megint csak kihívást jelentett a kitöltők számára. Jól látszik, hogy a *nem tudom megítélni* lehetőség volt a leggyakoribb (14. ábra). Itt is párhuzamot láthatunk a mondat és az állatkerti gondozó szó (8. ábra) között. Hiszen, ahogy a foglalkozásnál sem volt könnyen eldönthető a nem, így maga a cselekvés is nehezen volt megítélhető a válaszolóknak.

A 15–24 éves nőknél a nagy többség *nem* tudta eldönteni, 32-en, hogy melyik nemhez tartozik, míg 18-an a *nőre* szavaztak. A *férfi* nem egy szavazatot sem kapott. A 15–24 férfi korosztálynál 12-en a *nem tudom megítélni* opciót és 5-en szintén a *nőt* jelölték meg. A 25–39 női generációnál viszont 2 fő szavazott a férfira, 8 fő a női nemre és 28 fő *nem* tudott dönteni. A 25–39 férfi nemzedéknél 4-en a *nőket* választották és 7-en döntésképtelenek voltak. A 40–54 női korcsoportnál legnagyobb számban, 42-en, jelölték a *nem tudom megítélni* lehetőséget. Ez mellett 5-en a *női* és 2-en a *férfi* opciót szavazták meg. A 40–54 éves férfiakra 8-an nem tudta eldönteni melyik nemről van szó. 1 ember a *férfiakra* és 4 ember a *nőkre* tette a voksát. Az 55–69 női korosztálynál szintén hasonló a helyzet, annyi, hogy a *nők* eggyel több voksot kaptak. Az 55–69 férfi évjáratnál senki nem szavazott a *nőkre*, így ez az egyedüli kategória, ahol nem kapott jelölést. Továbbá 4-en a *nem tudom megítélni* és 1 fő a *férfi* opciót választotta.

A kitöltők túlnyomó többsége, 71 százalékuk, *nem* tudta eldönteni, hogy mégis melyik nemhez tartozik a mondat. Többi 24 százalékuk a *női* nemet és 5 százalékuk a *férfi* nemet jelölte.

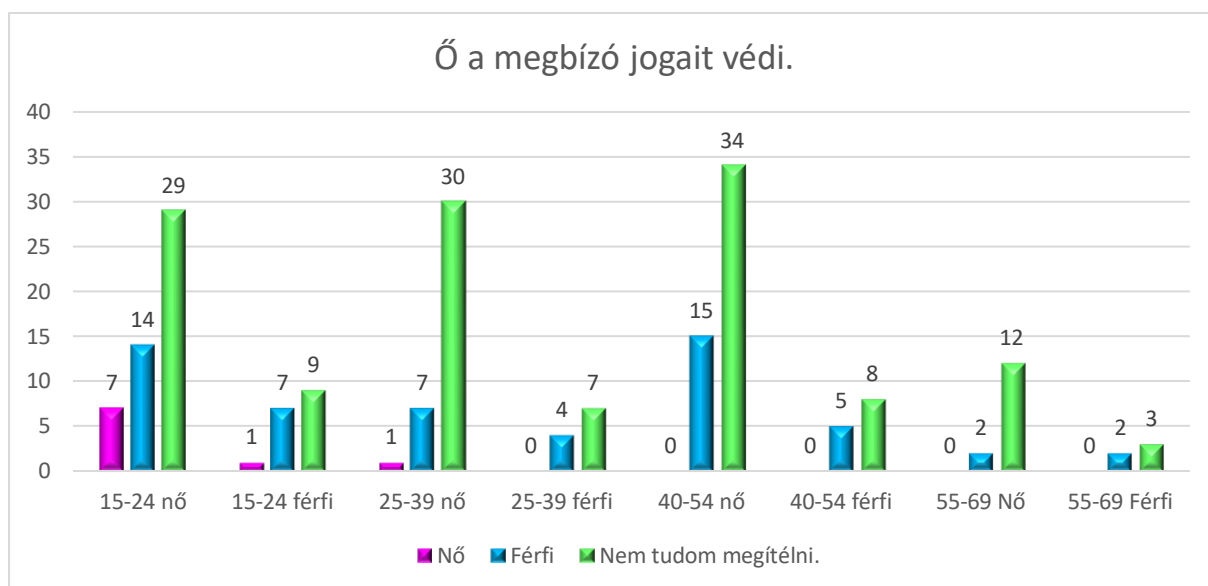

15. ábra: Ő szívesen biciklizik mondat megítélése a válaszadók szerint

Az utolsó előtti mondat az *Ő szívesen biciklizik* állítás volt. Az ábrán is jól látható, hogy nem igazán tudták eldönteni a kitöltők, hogy melyik nemhez kapcsolódik. Ennek ellenére mégis csak a két nem közül a férfiakra szavaztak inkább (15. ábra).

A 15–24 éves nőknél 32-en a *nem tudom megítélni*, 14-en a férfi és 4-en a női opciót választották. A 15–24 férfi korosztálynál 10 fő döntésképtelen volt, 6 fő a férfi és 1 fő a női nemet jelölte meg. A 25–39 női generációnál 30 ember *nem* tudta eldönteni, 5 ember a nőre és 3 ember a férfire tette a voksát. A 25–39 férfi nemzedéknél 2-2 fő mindegyik nemre megtette a szavazatát, míg 7 fő *nem* tudott ítélni erről. A 40–54 női korcsoportnál magas számmal, 38-an, a *nem tudom megítélni* variációt jelölték. Továbbá 5-en a női és 6-an a férfi nemet választották. A 40–54 férfi évjáratnál a 2 ember a nőre, 4 ember a férfira szavazott és 7 ember *nem* tudott dönteni. Az 55–69 női korcsoportnál 2-2 fő azonosan mindkét nemre voksolt és 10-en döntésképtelenek voltak. Az 55–69 férfi generációnál 3-an *nem* tudták megítélni és 2-en a férfi nemet választották.

Összefoglalóan megint csak a nagy többség, a kitöltők 69 százaléka, *nem* tudott egyik nemre se asszociálni a mondat alapján. A maradék 19 százalék a férfiakat kapcsolta hozzá, és nem sokkal lemaradva, a válaszadók 12 százaléka, a nőket.

16. ábra: Ő a megbízó jogait védi mondat megítélése a válaszadók szerint

Az utolsó mondat, az *Ő a megbízó jogait védi* meg volt, melynél ismét látható, hogy a kitöltőknek nehézséget okozott, hogy melyik nemre voksoljanak (16. ábra). Második helyen pedig inkább a *férfi* nem szerepel, így itt is párhuzam alakult ki az ügyvéd szóval, ahol hasonló arányok mutatkoztak meg. Annak ellenére, hogy ott a *női* nem több szavazatot kapott (9. ábra).

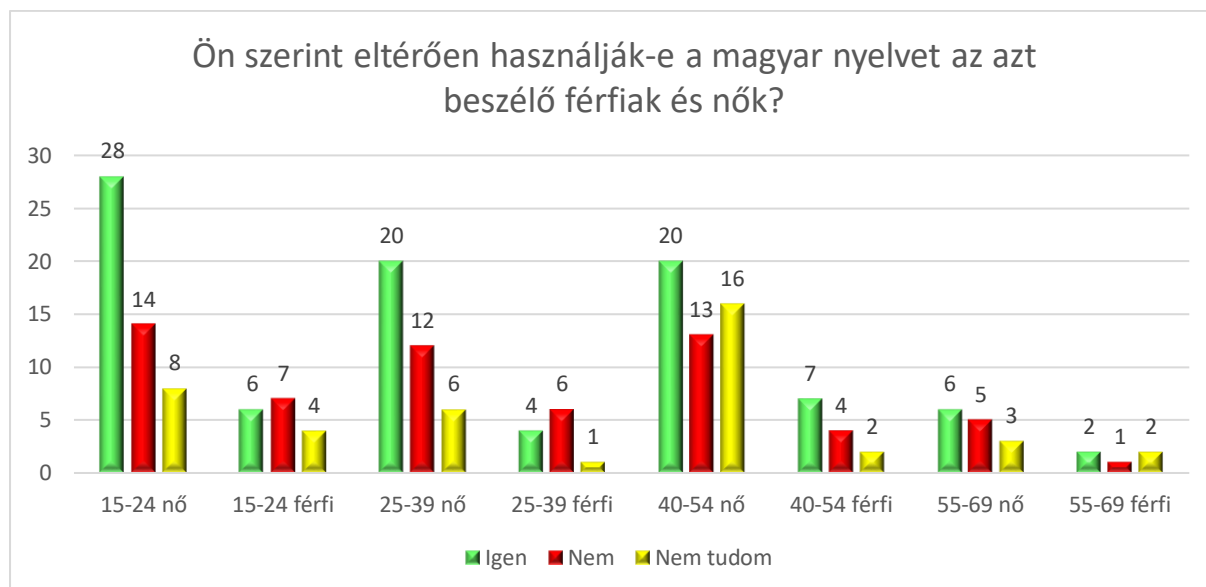
A 15–24 női korcsoportnál 29 fő a *nem tudom megítélni*, 14 fő a *férfi* és 7 fő a *női* nemet jelölte. A 15–24 férfi generációnál 9 ember döntésképtelen volt, 7 ember férfi és 1 ember *női* lehetőséget választotta. A 25–39 női nemzedéknél 30-an *nem* tudtak dönteni, 7-en a *férfi* és 1 fő a *női* opcióra szavazott. A 25–39 férfi korosztálynál senki nem választotta a *női* nemet, ennek ellenére 4 fő a *férfi*t és 7 fő a *nem tudom megítélni* variációt jelölték. A 40–54 női évjáratnál 34 ember nem asszociált egyik nemre sem, míg 15 ember a *férfi*re tették a voksukat. A 40–54 éves férfiaknál szintén nem szavaztak a *nő*kre és 5-en ennek ellenére a *férfi*akat jelölték meg. Továbbá 8-an döntésképtelenek voltak. Az 55–69 női korcsoportnál a nagy többség, 12 fő nem tudott dönteni, a maradék 2 fő, pedig a *férfi*akat választotta. Végül az 55–69 férfi generációnál 2-en a *férfi* és 3-an *nem tudom megítélni* opciót jelölték.

Az is látható, hogy a 25–39 éves nőkig az emberek szavaztak a *női* nemre, míg attól idősebb kategóriáknál 0 jelölést kaptak.

Összességében a kitöltők 67 százaléka *nem* volt képes eldönteni, hogy melyik nemet tudja hozzákötni. A további 28 százalék a *férfi*akra gondolt, és a maradék 5 százalék asszociált csak a *nő*kre.

4.4. Férfiak és nők nyelvhasználatának megítélése

4.4.1. Eltérően használják-e a magyar nyelvet az azt beszélő férfiak és nők?

17. ábra: A nemek nyelvhasználatának megítélése a válaszadók szerint

A következő pár kérdésen keresztül a beszédbeli különbségekre voltam kíváncsi a kitöltőktől. Egyáltalán számon tartják-e, hogy léteznek a két nem között, és ha *igen*, ez mégis hogyan jelenik meg. Továbbá a magyar nyelv rendelkezik-e nyelvi utalással a nemek felé. A két nem között mégis milyen kommunikációs tényezők befolyásolják az információcserét.

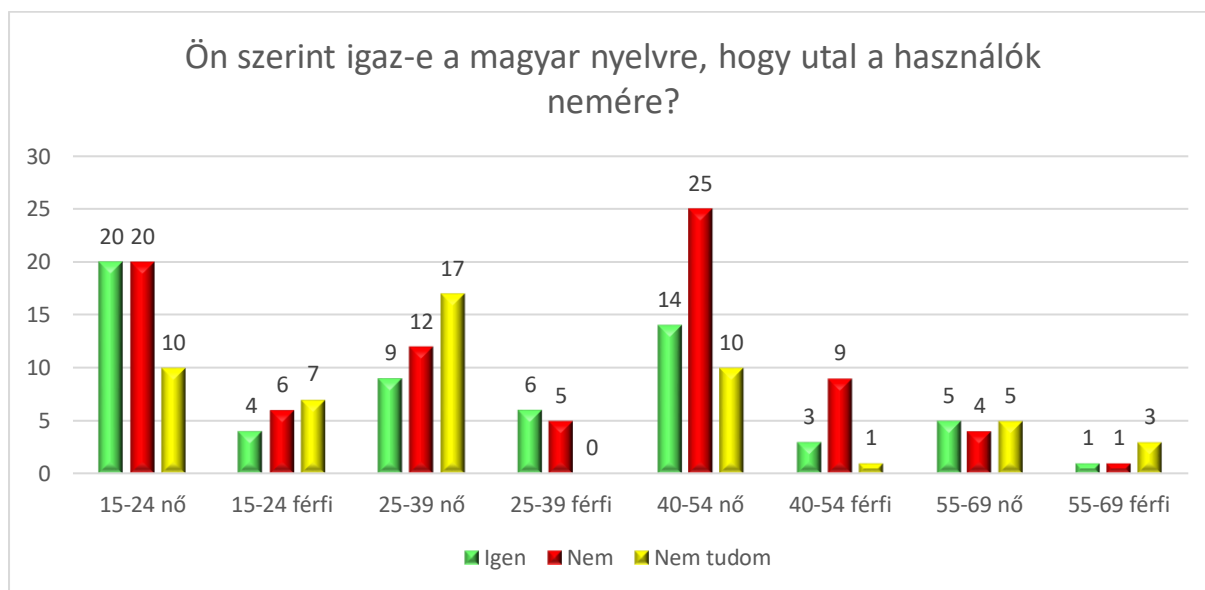
Első kérdésként a magyar nyelvet beszélő férfiak és nők nyelvhasználatbeli feltehető különbségére voltam kíváncsi (17. ábra). Első nézésre láthatjuk, hogy eltérőek az arányok, de kimondhatjuk, hogy különbözőnek találják a válaszadók a nemek kommunikációját.

A 15–24 éves nőknél 28-an az *igenre*, 14-en a *nemre* szavaztak és 8-an *nem* tudták eldönteni. A 15–24 férfi korosztálynál, viszont magasabb arányt kapott a *nem* válasz, 7 fővel. Egyúttal 6-an jelölték az *igen* és 4-en a *nem tudom* lehetőséget. A 25–39 női generációnál ismét az *igen* opció nyert, 20 szavazattal. A maradék 12 szavazat a *nemre* és 6 szavazat a *nem tudom* lehetőségre tette. A 25–39 férfi évjáratnál, megint csak a *nemleges* választási opció nyert, összesen 6 vokssal. Valamint 4 fő az *igenre* voksolt és 1 fő *nem* tudott dönteni. A 40–54 női nemzedéknél 20 ember az *igen*, 13 ember a *nemet* jelölte be és 16 ember döntésképtelen volt. A 40–54 férfi korcsoportnál az *igen* lehetőség nyert, a fiatalabb férfi korosztályokkal ellentétben. Hiszen 7-en szavaztak az *igenre*, 4-en a *nemre* és 2-en a *nem tudomra*. Az 55–69 éves nőknél 6 fő az *igen*, 5 fő a *nemet* és 3 fő *nem tudom*ot választotta. Az 55–69 férfi

korosztálynál az *igen* és a *nem tudok dönteni* kategóriánál egyenlő arány született 2-2 szavazattal. Míg 1 ember jelölte a *nemleges* választ.

A kitöltők majdnem fele, 47 százaléka döntött úgy, hogy van eltérés a magyar nyelvet beszélő férfiak és nők közötti kommunikációjában. A további 31 százalékuk szerint nincs különbség, és 21 százalékuk tartózkodott.

4.4.2. Igaz-e a magyar nyelvre, hogy utal a használók nemére?

18. ábra: A magyar nyelv utalása a nemre a válaszadók szerint

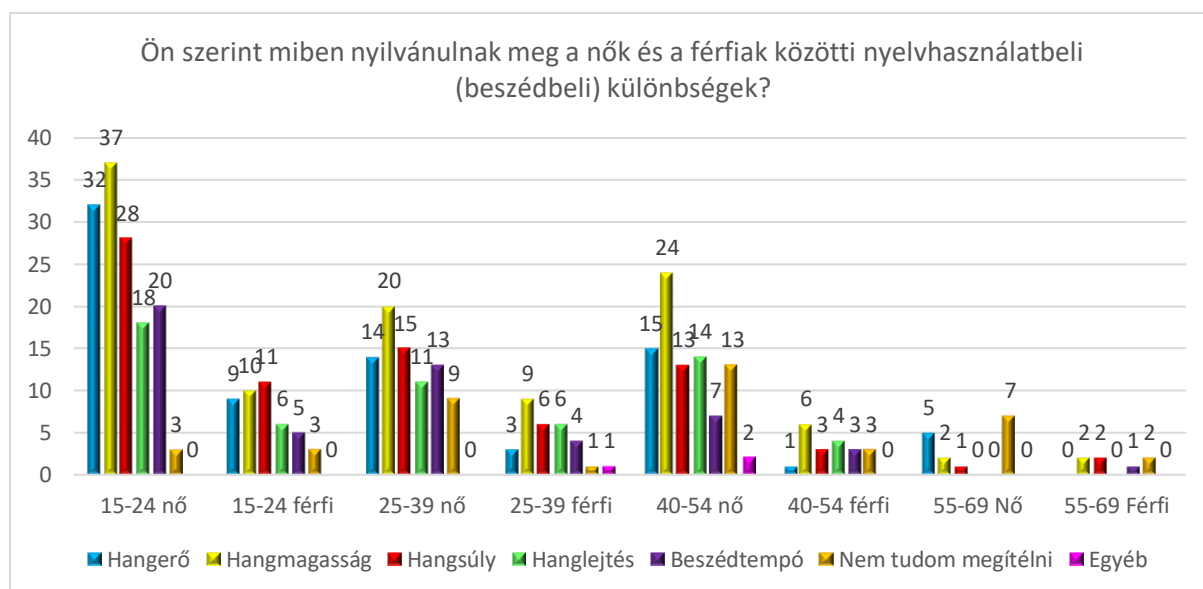
A fenti ábrán magára a nyelvre kérdeztem rá, hogy utal-e egyáltalán a nemre. A témában ehhez a kérdéshez már a kitöltők előzetesen megítélték az ő személyes névmást, így ez itt most konkrét kérdés formájában merül fel (18. ábra).

A 15–24 éves nőknél 20-20 fő megoszlan szavazott az *igenre* és a *nemre*, a maradék 10 fő *nem tudott* dönteni. A 15–24 férfi korcsoportnál 7-en döntésképtelenek voltak, 6-an a *nemet* és 4-en az *igent* választották. A 25–39 női generációnál 17 ember a *nem tudom*, 12 ember a *nem* és 9 ember az *igen* opciót jelölte. A 25-39 férfi nemzedéknél 6-an az *igen* és 5-en a *nem* lehetőségekre tették a voksukat. A 40–54 női évjáratnál egyértelműen legmagasabban a *nem* válasz van 25 fővel, azután az *igen* jön 14 fővel, végül a *nem tudom* 10 fővel. A 40–54 férfi korosztálynál ismét nagy arányban 9-en voksoltak a *nem* lehetőségre, továbbá 3-an az *igenre* és 1 ember a *nem tudomra*. Az 55–69 éves nőknél 5-5 fő az *igenre* és a *nem tudom* válasza, valamint 4 fő a *nemre* szavazott. Az 55–69 férfi generációnál pedig, 1-1 ember jelölte az *igent* és a *nemet*, és 3-an a *nem tudom* lehetőséget.

A válaszadók 41 százaléka jelölte a *nem* opciót, emellett 31 százaléuk az *igen* lehetőséget és végül 28 százaléuk *nem* tudott dönteni. Az előző kérdéshez mérten itt már nem éleződött ki annyira az egyértelmű válasz a kitöltőktől.

4.4.3. Miben nyilvánulnak meg a nők és a férfiak közötti nyelvhasználatbeli (beszédbeli) különbségek?

a. Szupraszegmentális tényezők

19. ábra: Szupraszegmentális tényezők a női és férfi kommunikációban a válaszadók szerint

Az utolsó kérdéseimben már egyértelmű dolgokra kérdeztem rá a kitöltőknél, amiből megtudhatjuk, hogy ha szerintük van különbség, akkor az mégis, hogyan jelenik meg. 4 kategóriára osztottam ezeket, amik mind befolyásolhatják a férfi és női kommunikációt. Az első ilyen, ami a fenti ábrán is látható, a szupraszegmentális tényezők, vagyis a mondanivalóink megvilágítására és annak színesítésére szolgál. Ide soroltam a *hangerőt*, a *hangmagasságot*, a *hangsúlyt*, a *hanglejtést* és a *beszédtempót* is, valamint a válaszadók élhetnek a döntésképtelenséggel és saját gondolatok megosztásával is (19. ábra).

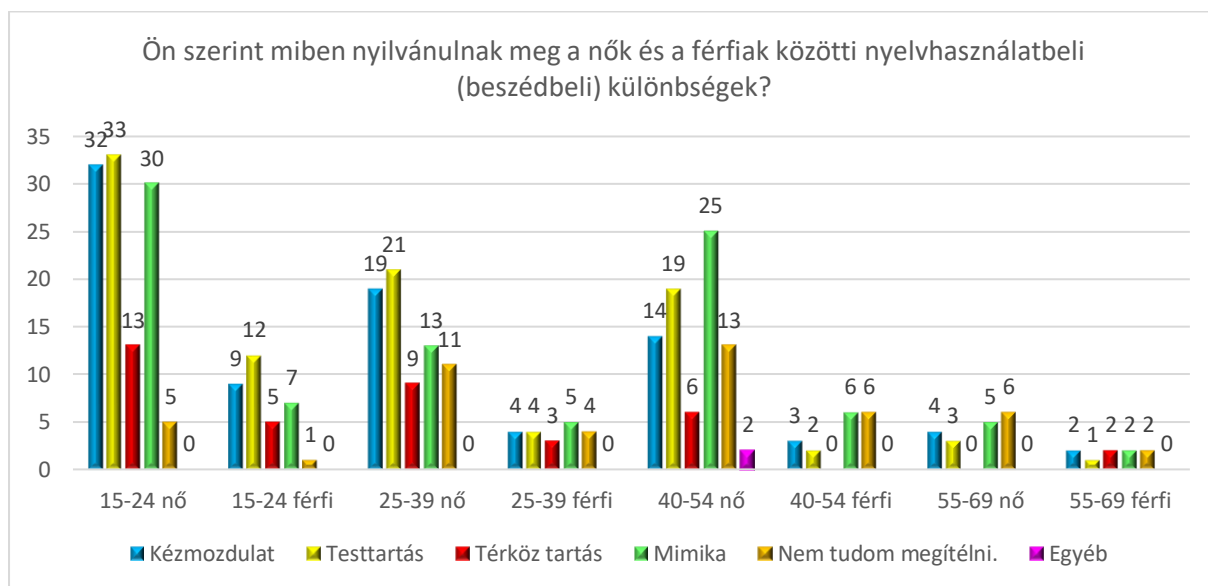
A diagram megalkotását úgy terveztem, hogy mivel egyszerre több választ is jelölhettek a kitöltők, így az 1-1 tényező előfordulását szerkesztettem meg. Tehát 1-1 korcsoportnál több válasz is lesz, mint ahány fő, mivel 1 fő több lehetőséget is bejelölhetett.

A 15–24 éves nőknél az 50 főből 32-en a *hangerőt*, 37-en a *hangmagasságot*, 28-an a *hangsúlyt*, 18-an a *hanglejtést*, 20-an a *beszédtempót* és 3-an *nem tudom megítélni* lehetőséget választották.

Így itt jól látható volt, hogy a *hangmagasság* kapta a legtöbb szavazatot. A 15-24 férfi korcsoportnál a 17 főből 11 fő a *hangsúlyt* jelölte, ezzel a legtöbb voksot gyűjtötte be. A többi tényezők pár szavazattal kevesebbet kapott. A 25-39 női generációnál is a *hangmagasság* nyerte meg a válaszok többségét, 20 jelöléssel. A többi jelölhető opcióra is szavaztak kisebb mértékben. A 25-39 férfi nemzedéknél ismét a *hangmagasság* lett az első, 9 vokssal. A már felsorolt egyéb tényezők is begyűjtöttek jelöléseket, igaz minimálisan. Továbbá 1 ember jelölte az *egyéb* kategóriát is, melyben személyesen kifejtette, hogy, ha a férfi úgy gondolja, hogy nincs semmi, akkor az tényleg azt jelenti. A nővel ellentétben, akinél nem mindig egyértelmű ez a válasz. A 40-54 női korcsoportnál megint csak a *hangmagasság* kapta a legtöbb jelölést. A többi lehetőség közül az *egyéb* választás itt is előkerült, 2 fővel. Az egyikük úgy véli, hogy nem a nemek között van különbség, hanem a személyiségek között. A másikuk szerint sincs eltérés, inkább az adott közösség, környezet nyelvhasználata befolyásol minket, amit az adott csoport ugyan úgy használ. A 40-54 férfi nemzedéknél ismét a *hangmagasság* volt a legtöbb szavazattal rendelkező, továbbá a többi tényező is kapott szavazatot, igaz kevesebbet. Az 55-69 női korosztálynál inkább a döntésképtelenség volt a jellemző, azon kívül is csak a *hangerő*, a *hangmagasság*, a *hangsúly* kapott voksot. Végül az 55-69 férfi évfáratnál egyenlő arányban választották a *hangmagasságot*, a *hangsúlyt*, a *nem tudom megítélni* lehetőséget. Ezekon kívül a *beszédtempó* is kapott 1 szavazatot.

Összefoglalóan a kitöltők nagy része, 110-en jelölték meg a *hangmagasságot*, ebből 83 nő és 27 férfi arány mutatkozott meg. Ezzel a legtöbb szavazatot kapott tényező lett. 79-79 vokssal a *hangerő*, amely 66 női és 13 férfi szavazóból, és a *hangsúly*, amely 57 női és 22 férfi voksból lett a második helyezett. Ezeket követte 59-cel a *hanglejtés*, ami 43 női és 16 férfi jelölést szerzett. 53-mal a *beszédtempó*, 40 női és 13 férfi válaszadóval, valamint 41-en *nem* tudtak dönteni, abból 32-en nők és 9-en férfiak voltak, és még 3-an, 2-1 női férfi elosztásban *egyéb* önálló véleményt is alkottak.

b. Metakommunikációs tényezők

20. ábra: Metakommunikációs tényezők a női és férfi kommunikációban a válaszadók szerint

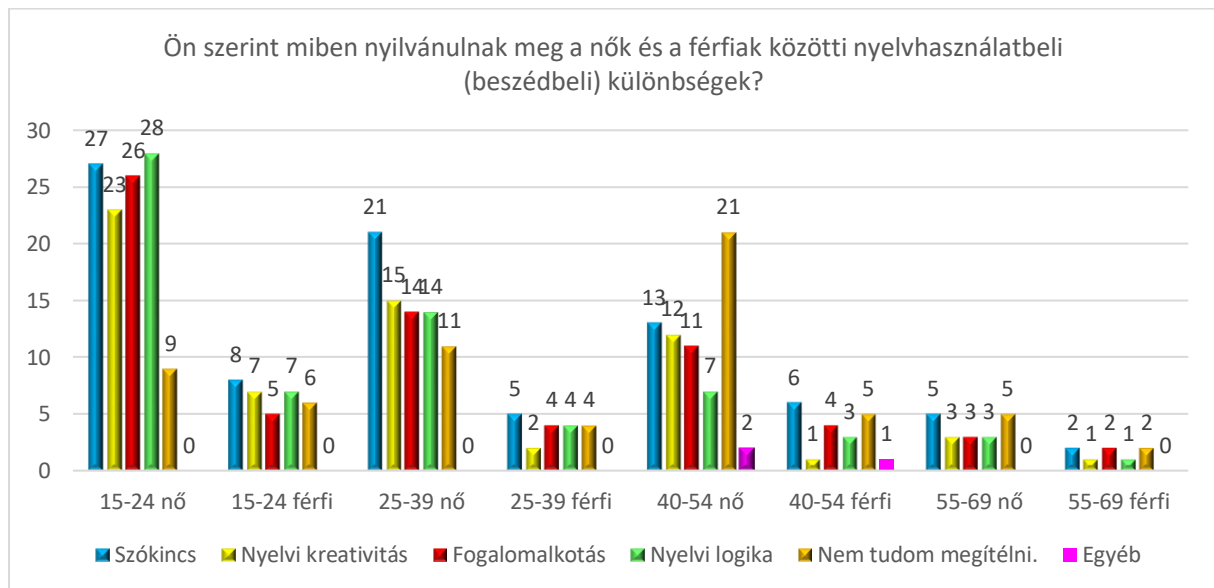
A fentiekben olyan metakommunikációs tényezőket vizsgáltam meg, amik a beszéd másodlagos értelmezését is magába foglalja. Ide soroltam a *kézmozdulatot*, a *testtartást*, a *térköztartást*, a *mimikát*, mint esetleges különbségek a kommunikációban (20. ábra).

A 15–24 éves nőknél majdnem azonosak az értékek, viszont így is a *testtartás* kapta a legtöbb szavazatot 33-cal. 5-en pedig egyáltalán *nem* tudták megítélni. A 15–24 férfi korcsoportnál ismételen a *testtartás* lett az első, 12 vokssal. A többi tényező is kapott szavazatot, de kevesebbet. A 25–39 női generációnál szintén legnagyobb arányban, 21-en választották a *testtartást*. A 25–39 férfi évjáratnál 1-2 szavazat különbséggel, de a *mimika* kapta a legtöbbet, pontosabban 5 fő jelölte. A 40–54 női nemzedéknél megint csak a *mimika* lett a nyertes, mindössze 25-en szavaztak rá. Továbbá 2 *egyéb* kategóriára szavazó is volt, akik szintén leírták személyes véleményüket. Ahogy az előbb úgy vélik, hogy nincsen a nemek közötti beszéd különbség. A 40–54 férfi korosztálynál 6-6 ember voksolt a *mimikára*, illetve a *nem tudom megítélni* opcióra. Így ez a két tényező lett a legtöbb voksot kapott lehetőség. Az 55–69 éves nőknél inkább a döntésképtelenség volt előtérbe, hiszen 6 szavazattal az lett a skála legtetjén. Végül az 55–69 férfi generációnál négyes holtverseny volt, hiszen a *kézmozdulat*, a *térköztartás*, a *mimika* és a *nem tudom megítélni* lehetőség is 2 szavazatot kapott.

Összességében a *testtartás* lett az a tényező, melyet a válaszadók leginkább megjelöltek, mivelhogy 95-en választották azt, amiből 76 női és 19 férfi válaszadó lett. Utána szorosan 93 szavazattal a *mimika*, 73 női és 20 férfi kitöltővel, 87-tel a *kézmozdulat*, 69 női és 18 férfi

arányban követte. Kevesebb szavazattal a *térköztartás* maradt, méghozzá 38-cal, ami 28 női és 10 férfi szavazatot jelent. Így is sokan *nem* tudtak dönteni, mert a 197 kitöltőből 48-an jelölték a *nem tudom megítélni* opciót, aminél 35-en nők és 13-an férfiak voltak. Valamint megjelent 2 személyes vélemény is, akik 40-54 éves női korosztályba tartoztak.

c. Verbális tényezők

21. ábra: Verbális tényezők a női és férfi kommunikációban a válaszadók szerint

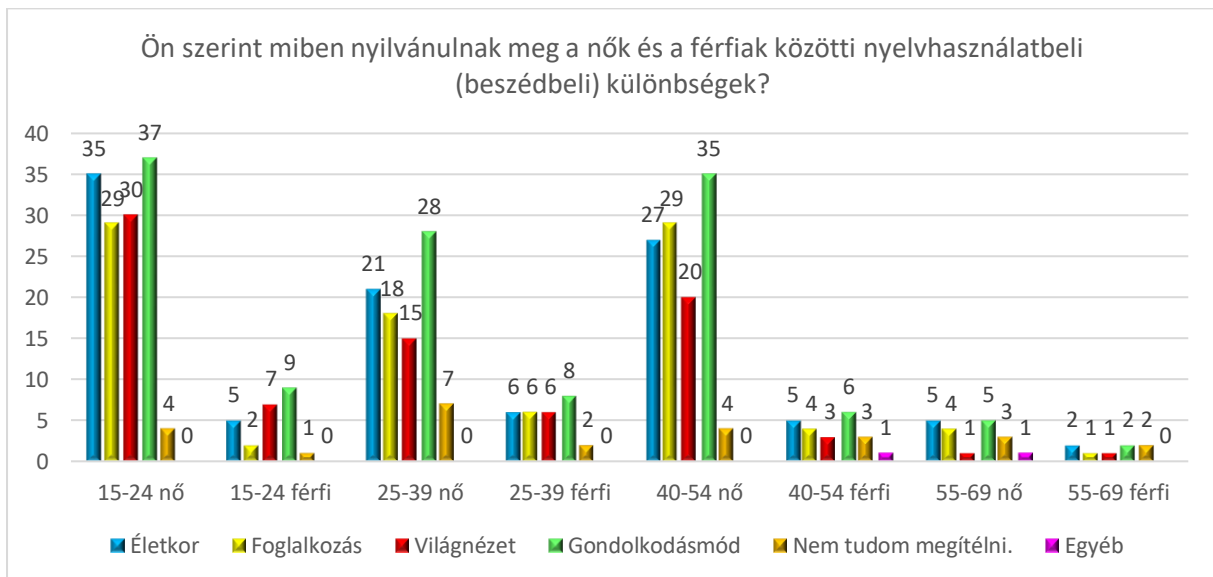
Az utolsó előtti kérdésnél a kitöltőknek a verbális tényezők segítségével kellett megállapítaniuk, hogy van-e különbség a férfi és a női kommunikáció között. Ide tartozott a *szókincs*, a *nyelvi kreativitás*, a *fogalomalkotás*, és a *nyelvi logika* (21. ábra).

A 15–24 női korcsoportnál majdnem egyenlő arányban vannak a szavazatok, de mégis csak a *nyelvi logika* kapta a legtöbbet, mindössze 28 szavazattal. A 15–24 férfi korosztálynál pedig 8-an jelölték meg a *szókincset*, míg a többi tényező kevesebb jelölést gyűjtött be. A 25–39 női generációnál szintén a *szókincs* nyert, hiszen 21-en választották. A 25–39 férfi évjáratnál ismételten a *szókincs* lett az első, melyre 5-en szavaztak. A 40–54 női nemzedéknél nagy arányban a *nem tudom megítélni* opció lett a győztes, második helyen pedig a már említett *szókincs* lett, 13 fővel. *Egyéb* vélemény is megjelent, melyben a kitöltők kifejtették, hogy nincsenek nemek közötti különbségek és az imént felsoroltak is csak a személyiségüinktől függ. A 40–54 éves férfiagnál megint csak a *szókincsrre* tették a legtöbbet a voksot, pontosabban 6-an. Itt is lett egy egyéni vélemény, amely szintén kimondta azt, hogy a nemek között nincs, de a személyiségek között van eltérés. Az 55–69 női korcsoportnál 5-5 arányban a *szókincs* és a

nem tudom megítélni lehetőség lett. Végül az 55–69 férfi generációnál 2-2-2 eloszlásban a *szókincs*, a *fogalomalkotás*, a *nem tudom megítélni* választ jelölték meg.

A válaszadók legnagyobb többsége, 87-en választották a *szókincset*, amiből 66-an nők és 21-en férfiak voltak. A többi opció nem sok különbséggel követte. 69-en a *fogalomalkotást*, 54 női és 15 férfi szavazóval, 67-en a *nyelvi logikát*, 52 női és 15 férfi kitöltővel, 64-en a *nyelvi kreativitást*, 53 női és 11 férfi voksossal, és 63-an a *nem tudom megítélni* lehetőséget, 46 női és 17 férfi szavazattal jelölték meg. Továbbá 3 *egyéb* személyes vélemény is megjelent, ahol 2-1 női férfi arány mutatkozott meg.

d. Társadalmi tényezők

22. ábra: Társadalmi tényezők a női és férfi kommunikációban a válaszadók szerint

A kérdőívem utolsó kérdéseként a kommunikációban megjelenő társadalmi tényezőket vizsgáltam meg. Az itt megjelenő szempontok az *életkor*, a *foglalkozás*, a *világnézet*, a *gondolkodásmód* volt.

A 15–24 éves nőknél a legtöbb szavazatot a *gondolkodásmód* kapta, 37 fővel. A többi választási lehetőség pár szavazattal lemaradva, de megjelent. A 15–24 férfi korcsoportnál is ismételten a *gondolkodásmód* nyerte meg a skálát, 9 szavazattal. A 25–39 női generációnál újból a *gondolkodásmód* lett a győztes, 28 jelöléssel. A 25–39 férfi nemzedéknél megint csak a *gondolkodásmód* merült fel, mit eltérő társadalmi tényező, mindössze 8 fővel. A 40–54 női korosztálynál 35 ember gondolta ismét, hogy a *gondolkodásmód* a legmeghatározóbb. A 40–54 férfi évjáratnál a már említett *gondolkodásmódra* tették a voksukat. Valamint 1 darab *egyéb*

vélemény jelent meg, melyben a válaszadó a személyiségek közötti különbséget említi meg. Az 55–69 női korosztálynál 5-5 arányban az *életkor* és a *gondolkodásmód* lehetőségeket választották a legtöbben. Továbbá 1 fő osztotta meg egyéni véleményét, amelyben leírta, hogy igény, intelligencia miatt lehetnek emberek között különbségek. Nem pedig az miatt, hogy melyik nemhez tartozik. Az 5-5 arányban az *életkor* és a *gondolkodásmód* lehetőségeket választották a legtöbben. Az 55-69 férfi generációnál 2-2-2 eloszlásban szavaztak az *életkorra*, a *gondolkodásmódra*, és a *nem tudom megítélni* válaszra.

A válaszadók közül 130-an választották a *gondolkodásmódot*, 105 női és 25 férfi voksot tartalmazott, amellyel ez lett a legtöbbet megjelölt lehetőség. Továbbá 106-an az *életkort*, 88 női és 18 férfi kitöltővel, 93-an a *foglalkozást*, 80 női és 13 férfi válaszadóval, és végül 83-an a *világnézetet*, amiből 66 nő és 17 férfi voksolt. A maradék 26 fő, 18-8 női férfi arányban nem tudta megítélni és még 2 fő, 1 nő és 1 férfi osztott meg egyéni véleményét.

4.5. A kutatási kérdések megválaszolása

Kutatásom végén megválaszolom az általam feltett előzetes kérdéseket, amikre a kitöltők adatai, válaszai alapján tudok reflektálni. A négy kérdés során érdekelt, hogy mire gondolnak, hogyan ítélik meg, milyen arányokban a kitöltők a nemek közti különbségeket, és van-e eltérés egy adott nemben belül az életkornál.

Elsősorban arra voltam kíváncsi, hogy egy olyan nyelvnél, mint a magyar, ahol a névmásból nem tudjuk eldönteni a nemet, vajon asszociálunk-e az adott társadalmi, biológiai nemre? Erre a kérdésre a foglalkozásnevek és személyes névmások kitöltők általi megítélése volt segítségemre. Érdekes látni, hogy mennyire tartózkodtak a kitöltők, hiszen a foglalkozásneveknél leginkább a *mindkettő* opció volt a gyakori választás. Ennek ellenére a második helyen lévő válaszok a *pedagógus* szónál például a *nő* volt, míg ez a *tanító* szónál élesebben előjön. Egyértelmű válaszok a *buszsofőr* szóra jöttek, hiszen ott nyilvánvalóan látszik, hogy a *férfi* nemre gondol a többség. Ellentétben az *állatkerti gondozóval* és az *ügyvéd* foglalkozással, amelyeknél nem volt világos a válaszadók számára a nem. A személyes névmásoknál az *Ő szép* mondaton kívül, ahol a válaszadók kétségtelenül a nőre szavaztak, az összes többi kérdésre se jött egyenes válasz a nemeket illetőleg. Megfigyelhető azért az is, hogy a *táncos*, *tanít*, *szereti* cselekvésű mondatoknál, a *női* nem kapta a második helyet. Ez összeköthető, hogy a nőkhöz mindig az érzelmesebb dolgokat kötik. Míg a férfiakhoz pedig a vezetést, a jogok megvédését kötötték a kitöltők. Hiszen a férfiakhoz pedig a műszaki dolgokat, politikai témákat csatolják hozzá. A kérdésekre adott válaszok párhuzamban állnak azzal, hogy

a kitöltők nagy része úgy gondolja, hogy a magyar nyelv nem utal a használók nemére. Így már érthető, hogy a legtöbb foglalkozásnál és mondatnál miért tartózkodtak a válaszadók.

A második kérdésemnél ez érdekelt, hogy a válaszadók szerint van-e eltérés a női és férfi kommunikációban. Az előző kérdésekhez képest itt már kétségtelenek voltak a válaszok. A 197 kitöltő majdnem fele igenis úgy gondolja, hogy van eltérés. Sok volt a nemleges és tartózkodó válasz is, amelyet leginkább a 40–54 éves nőknél lehetett észrevenni. A nőknél minden korosztályban egyértelműen látszik, hogy az *igen* lehetőség volt a legmagasabb. Ellentétben a férfiakkal, ahol pedig az ellenkezője mutatkozott meg. 40 éves korig a férfiak úgy gondolták, hogy nincsen eltérés, míg az idősebb korosztály már nem így vélekedett erről.

A harmadik kérdésemnél a generációs különbségekre voltam kíváncsi, hogy különbözőképpen látják-e ezt a témát. Összességében a válaszok egyöntetűek, melyeknél nagy eltéréseket nem tapasztaltam a 15–24 és 55–69 éveseknél. Megjegyezhető azonban ide, hogy a válaszadásnál, ha nem is életkorilag, de nemileg jöttek ellentétes válaszok, melynél kijött, hogy a nők és a férfiak mit gondolnak. Az egyéni véleményadások és az egységes arányok a válaszok alapján a 40–54 éves nőknél jött ki. Őnáluk az egyoldalú válaszok magas eloszlása és a személyes gondolatok elmondása volt a jellemző.

A negyedik kérdésemnél, az érdekelt, hogy korosztályonként változik-e az, hogy eltérően ítélik-e meg a férfiak és nők nyelvhasználatát. A 15–24 és 25–39 női generáció hasonlóképpen ítélik meg erre a kérdésre az *igen* választ. Ellentétben a 40–54 és 55–69 éves nőknél, ahol szintén *igen* a válasz, viszont sokkal közelebb van a másik két opció is, mint az előző kettőnél. Ez igaz a férfiakra is, hiszen a 15–24 és 25–39 férfi korcsoportnál például nem gondolják úgy, hogy eltérő lenne, míg a 40–54 és 55–69 férfi nemzedéknél már az ellenkezőjét feltételezik erről. Észrevehető az a tény mindkét nemnél, hogy 40 éves korig egyértelműbbek a válaszok arányai, míg 40 év fölött csapongóbbak.

Összefoglalóan a kitöltőknél az figyelhető meg, hogy nem igazán tudták megítélni egyes foglalkozásokról, a személyes névmásokról, hogy melyik nemhez is kapcsolhatók. Számszerű adatként kijött, hogy azoknál a kérdéseknél, ahol a *mindkettő* is választási lehetőség volt, ott összesen a 985 válaszadásból, 449-en jelölték ezt az opciót. Ez százalékos arányokban nézve, majdnem a fele, 45 százalék lett. Valamint ugyanígy a *nem tudom megítélni / nem tudom* lehetőségeknél, az összesen 2758 szavazatból, 1101-en választották ezt az opciót. Ami megint csak magas arányokat ad százalékosan is, hiszen a szavazatok 39 százaléka esett erre a választásra. Érdekes, hogy tartózkodtak a válaszadással, annak ellenére, hogy anonim kérdőívről van szó. Illetve a válaszadók 2/3 része nő volt, ami azért különös, mert ebben a

témában pont ők érdekeltek a legjobban. Előfordulhat az is, hogy nem volt érthető vagy nehezen kitölthető volt a számukra a kérdőív.

Ennek ellenére egyértelműen kijött, hogy van eltérés a férfi és női kommunikáció között a válaszokból kifolyólag. Még pedig leginkább a *hangmagasság*, a válaszadók 55 százaléka, a *testtartás*, a kitöltők 48 százaléka, a *szókincs*, a szavazatok 44 százaléka és a *gondolkodásmód*, a voksok 65 százaléka gondolta így.

5. Összegzés

Dolgozatomban a szociolingvisztika tudományán belül, a gendernyelvészet ággal foglalkoztam részletesebben. Utánajártam a férfi és nő kommunikáció különbségeinek és ezek okainak.

A megfelelő szakirodalom átolvasása után, felhasználtam különböző fogalmakat, mint például a *társadalmi nem*, a *nyelvtani nem* és a *biológia nem*, melyek alapján állítottam össze a kutatási eszközömet. Erre a célra a kérdőíves megoldást választottam, ami segítségével 23 kérdésen keresztül elemeztem a témát a kitöltők válaszai alapján. A kérdések nagy része feleletválasztó típusú volt, de sok helyen megjelent az egyéni véleményadás lehetősége. Az anonim kérdőívnel kíváncsi voltam a válaszadó nemére, korosztályára, legmagasabb iskolai végzettségére, lakóhelyükre és nyelvtanulási ismereteire. A kérdéssor online formában volt elérhető a kitöltők számára, és összesen 197-en töltötték ki.

A 197 válaszadónál 3/4 arány alakult ki a nők javára, hiszen 151 nő és 46 férfi kitöltőm volt. A megkérdezett korosztályok egészen a 15 évestől a 69 évesig terjedtek. A különböző generációknak válaszolniuk kellett a foglalkozásnevek és a magyar nyelvben jelenlévő személyes névmás nemi megítélésére. Mit gondolnak a női és férfi nyelvhasználati különbségekről a magyar nyelvben, létezik-e egyáltalán, ha igen, akkor miben.

Az eredmények megdöbbentőek voltak, hiszen a válaszadók nagy százaléka, majdnem a fele leginkább tartózkodott, nem tudta megítélni, hogy melyik nemet asszociálják a foglalkozásokhoz, szavakhoz. Ennek ellenére az is eredményül kijött, hogy a kitöltők körülbelül fele gondolja úgy, hogy van eltérés a férfi és női kommunikáció között. A legnagyobb eltéréseket a *hangmagasságban*, a *testtartásban*, a *szókincsben* és a *gondolkodásmódban* vélték felfedezni.

Összefoglalóan a témában való elmélyülés és a kutatási eredmények hatására kellően fel tudtam térképezni, hogy miképp vélekednek erről az emberek napjainkban. Ezáltal leendő tanítóként én is oda tudok majd figyelni ezekre, illetve a későbbi új nemzedékeknél is hasznosíthatom ezeket az információkat, tudnivalókat. Nagyobb mértékkel fel tudom hívni a figyelmet bizonyos sztereotip mondatokra, amiket nap mint nap hallhatnak. Ezáltal is csökkenteni azt a tudatot, hogy a nők kevesebb tudással, beszédkézséggel, szókinccsel rendelkeznek a férfiakkhoz képest.

6. Irodalomjegyzék

1. Balogh Péter (2009): Gender-markerek a nyelvben. [online] p. 1–9. [2023. 04. 29.] >URL: <https://webfu.univie.ac.at/texte/3Balogh.pdf>
2. Cseresnyési László (2004): Nyelvek és stratégiák (avagy a nyelv antropológiája). Budapest: Tinta Könyvkiadó
3. Em Griffin (2003): Bevezetés a kommunikációelméletbe. Budapest: Harmat Kiadó
4. Fodor István (1958): A nyelvtani nem kialakulása. In: Nyelvtudományi Közlemények 60. kötet 2. sz. [online] Budapest: Nyelvtudományi Kutatóközpont, p. 339–368. [2023. 04. 28.] >URL: https://epa.oszk.hu/04100/04182/00169/pdf/EPA04182_nyelvtudomanyi_kozlemenyek_1958_60_2_339-368.pdf
5. H. Varga Márta (2016): A „nem” (sexus, genus) fogalma néhány európai nyelvben. In: Nyelvtudományi Közlemények 112. kötet [online] Budapest: Nyelvtudományi Kutatóközpont, p. 299–322. [2023. 04. 29.] >URL: http://real.mtak.hu/79937/1/NyK20112_u.pdf
6. Huszár Ágnes (2009): Bevezetés a gendernyelvészetbe. Budapest: Tinta Könyvkiadó
7. Huszár Ágnes (2011): A magyarországi gendernyelvészeti kutatások története és perspektívái. In: Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények VI. évf. 1. sz. [online] Miskolc: Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények, p. 73–80. [2023. 04. 30.] >URL: https://matarka.hu/koz/ISSN_1788-9979/BTK_MFI_1_2011/ISSN_1788-9979_BTK_MFI_1_2011_073-080.pdf
8. Huszár Ágnes (2013): A gendernyelvészet horizontja. [online] Pécs: Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, 164. p. [2023.04.27.] >URL: <https://mek.oszk.hu/12100/12122/12122.pdf>
9. Tannen, Deborah (2009): Pár-beszéd. Budapest: Nyitott Könyvműhely
10. Wardhaugh, Ronald (2005): Szociolingvisztika. Budapest: Osiris Kiadó
11. David Crystal (1998): A nyelv enciklopédiája. Budapest: Osiris Kiadó

Interneten található forrás

12. Kormos Bea (2009): Szexizmus a nyelvben. In: Nyelv és tudomány honlapja. [online]. [2023.04.27.] >URL: <https://www.nyest.hu/hirek/szexizmus-a-nyelvben>

7. Mellékletek

Szociolingvisztikai kutatás

Kedves Kitöltő!

Kérem, segítse munkámat azzal, hogy kitölti az alábbi anonim kérdőívet. A kitöltés 10-15 percet vesz igénybe.

Előre is köszönöm a segítséget.

(A kérdőív kitöltéséhez szeretnék egy fogalmat tisztázni. A káromkodás szó az Isten káromlására vonatkozik. A trágár szavak pedig az összes többi, erkölcsiséget sértő szavakra értendő.)

1. Kérem adja meg a nemét!

- Nő
- Férfi

2. Milyen korosztályba tartozik?

- 15–24
- 25–39
- 40–54
- 55–69

3. Mi a legmagasabb iskolai végzettsége?

- Általános iskolai bizonyítvány
- Szakmunkás bizonyítvány
- Érettségi
- Főiskolai végzettség
- Egyetemi végzettség

4. A település, ahol él:

- Falu
- Község
- Város
- Megyeszékhely
- Budapest

5. Tanult-e idegen nyelvet?

- Angol
- Német
- Orosz
- Spanyol
- Francia
- Egyéb

6. A pedagógus szóról melyik nem jut eszébe?

- Nő
- Férfi
- Mindkettő

7. A buszsofőr szóról melyik nem jut eszébe?

- Nő
- Férfi
- Mindkettő

8. A tanító szóról melyik nem jut eszébe?

- Nő
- Férfi
- Mindkettő

9. Az állatkerti gondozó szóról Önnek melyik nem jut eszébe?

- Nő
- Férfi
- Mindkettő

10. Az ügyvéd szóról Önnek melyik nem jut eszébe?

- Nő
- Férfi
- Mindkettő

11. Kérem, ítélje meg, hogy az adott mondat melyik nemre vonatkozhat!

Ő szép.

- Nő
- Férfi
- Nem tudom megítélni.

12. Kérem, ítélje meg, hogy az adott mondat melyik nemre vonatkozhat!

Ő táncol.

- Nő
- Férfi
- Nem tudom megítélni

13. Kérem, ítélje meg, hogy az adott mondat melyik nemre vonatkozhat!

Ő tanít.

- Nő
- Férfi
- Nem tudom megítélni.

14. Kérem, ítélje meg, hogy az adott mondat melyik nemre vonatkozhat!

Ő vezet.

- Nő
- Férfi

- Nem tudom megítélni.

15. Kérem, ítélje meg, hogy az adott mondat melyik nemre vonatkozhat!

Szereti az állatokat.

- Nő
 Férfi
 Nem tudom megítélni.

16. Kérem, ítélje meg, hogy az adott mondat melyik nemre vonatkozhat!

Ő szívesen biciklizik.

- Nő
 Férfi
 Nem tudom megítélni.

17. Kérem, ítélje meg, hogy az adott mondat melyik nemre vonatkozhat!

Ő a megbízó jogait védi meg.

- Nő
 Férfi
 Nem tudom megítélni.

18. Ön szerint eltérően használják-e a magyar nyelvet az azt beszélő férfiak és nők?

- Igen
 Nem
 Nem tudom megítélni.

19. Ön szerint igaz-e a magyar nyelvre, hogy utal a használók nemére?

- Igen
 Nem
 Nem tudom megítélni.

20. Ön szerint miben nyilvánulnak meg a nők és a férfiak közötti nyelvhasználatbeli (beszédbeli) különbségek?

- Hangerő
 Hangmagasság
 Hangsúly
 Hanglejtés
 Beszédtempó
 Nem tudom megítélni.
 Egyéb

21. Ön szerint miben nyilvánulnak meg a nők és a férfiak közötti nyelvhasználatbeli (beszédbeli) különbségek?

- Kézmozdulat
 Testtartás
 Térköz tartás
 Mimika

- Nem tudom megítélni.
- Egyéb

22. Ön szerint miben nyilvánulnak meg a nők és a férfiak közötti nyelvhasználatbeli (beszédbeli) különbségek?

- Szókincs
- Nyelvi kreativitás
- Fogalomalkotás
- Nyelvi logika
- Nem tudom megítélni.
- Egyéb

23. Ön szerint miben nyilvánulnak meg a nők és a férfiak közötti nyelvhasználatbeli (beszédbeli) különbségek?

- Életkor
- Foglalkozás
- Világnézet
- Gondolkodásmód
- Nem tudom megítélni.
- Egyéb

NYILATKOZAT

Alulírott BEK ANNA, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, KAPOSVÁRI Campus, TANÍTÓ szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év május hó 3. nap

Bek Anna
Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év május hó 3. nap

Kövecses Emadette
Belső konzulens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!